

TOHOLAMPI
luonnollinen kotilaakso

Toholammin kunnan osavuosisikatsaus

1.1.-30.4.2024

Kh 10.6.2024

Kv 17.6.2024

Sisällys

Sisällys	2
YLEINEN KEHITYS	3
TALOUDEN KEHITYS	4
OSASTOT.....	6
Hallinto-osasto.....	6
Lomatoimen osasto	10
Tekninen osasto.....	13
Sivistysosasto	15
Sivistystoimen hallinto.....	15
Kasvatus- ja opetuspalvelut	16
Vapaa-aikapalvelut	24
Käyttötalous yhteensä	31
INVESTOINTIEN TOTEUMA	32
KUNTA KÄYTTÖTALOUS TULOSALUEITTAIN SEKÄ INVESTOINNIT JA RAHOITUS.....	33
YHTIÖT	36
Viemäri Oy	36
Kiinteistö Oy Toholammin vuokratilat (100 %)	38
Toholammin Kehitys Oy (100 %)	40
Toholammin Energia Oy konserni (96,66 %)	41

YLEINEN KEHITYS

Asukasluku kuukausittain 2023–2024

	Tammi	Helmi	Maalis	Huhti	Touko	Kesä	Heinä	Elo	Syys	Loka	Marras	Joulu
2024	2846	2848										
2023	2903	2907	2908	2904	2899	2894	2886	2874	2864	2858	2853	2850

Toholammin kunnan asukasluku helmikuun 2024 lopussa oli 2848 henkilöä. Asukasluku on laskenut vuoden takaiseen ajankohtaan 59 henkilöllä (muutos –2,0 %). Nettomuuton osalta kunnan väkiluku väheni tammi–maaliskuussa 2024 yhteensä kuudella henkilöllä. Vuonna 2023 nettomuutto oli 45 muutttoa tappiollinen. Vuoden 2023 lopussa Toholammin väestöstä 2,2 % on ollut muun kuin suomen- tai ruotsinkielisiä.

Lähteet: Tilastokeskus, Väestörekisterikeskus. Rekisteritilanne kuukauden lopussa.

Työttömyysaste kuukausittain 2023–2024

	Tammi	Helmi	Maalis	Huhti	Touko	Kesä	Heinä	Elo	Syys	Loka	Marras	Joulu
2024	8,1	7,6		7,1								
2023	6,0	6,3	6,7	6,6	6,1	7,0	7,3	6,0	6,6	6,6	6,4	7,6

Toholammin työttömyysaste oli huhtikuussa 2024 (uusin saatavilla oleva tilastotieto) 7,1 %. Työttömyysaste nousi vuoden takaiseen ajankohtaan nähden 0,5 prosenttiyksikköä. Pohjanmaan ELY-keskuksen alueella työttömyysaste oli tarkasteluajankohtana 6,6 %, joka on Manner-Suomen matalin toteuma ja selvästi alle valtakunnallisen keskiarvon (10,3 %).

Työttömien työnhakijoiden kokonaismäärä Toholammilla oli huhtikuun 2024 lopussa 82 henkilöä, mikä on neljä vähemmän kuin maaliskuussa. Työttömyysaste on laskenut tasaisesti koko alkuvuoden ajan. Vuodentakaiseen verrokiajankohtaan nähden työttömien kokonaismäärä on kuitenkin kasvanut kuudella henkilöllä (4/2023; 76 hlöä, muutos + 7,9 %). Työttömistä työnhakijoista 34 henkilöä oli yli 50-vuotiaita ja 22 henkilöä pitkäaikaistyöttömiä. Alle 25-vuotiaita työttömiä työnhakijoita oli kahdeksan henkilöä. Kunnan alueella oli avoimia työpaikkoja huhtikuun 2024 lopussa seitsemän kappaletta, mikä on yksi enemmän kuin vuoden 2023 maaliskuussa (osavuositiedon 1–4/2023 tieto).

Pohjanmaan työ- ja elinkeinotoimistossa oli huhtikuun 2024 aikana avoinna yhteensä 5 490 työpaikkaa, mikä oli 3 139 paikkaa (- 36,4 %) vähemmän kuin vuosi sitten. Uusien avointen työpaikkojen määrä pienentyi lähes kaikissa ammattiryhmissä, eniten palvelu- ja myyntityöntekijöiden ammattiryhmässä (- 105). Uusien avointen työpaikkojen määrä kasvoi ainoastaan maanviljelijöiden, metsätyöntekijöiden ym. ammattiryhmässä (+ 187).

Lähteet: Työ- ja elinkeinoministeriön työllisyystietoja, Pohjanmaan ELY-keskuksen työllisyyskatsaukset. Rekisteritilanne kuukauden lopussa.

TALOUDEN KEHITYS

Tuloslaskelmaosa.Huhtikuu2024

	2023 tilinpäätös	TA2024	TOT2024	Toteuma-%	Huhtikuu 2023 vuoden alusta
5000 Kunnan tulovero	4 240 877,71	4 340 000,00	1 535 850,10	35,4 %	2 042 734,60
5100 Kiinteistövero.	700 179,98	815 000,00	47 638,36	5,8 %	-42 064,01
5200 Osuus yhteisöveron tuotosta	696 228,33	589 145,00	262 545,31	44,6 %	376 974,59
Verotulot	5 637 286,02	5 744 145,00	1 846 033,77	32,1 %	2 377 645,18
5500 Yleinen valtionosuus	2 739 050,00	2 640 725,00	871 012,00	33,0 %	909 656,00
5502 Verotuloihin perust vos tasaus	1 535 334,00	1 616 834,00	539 868,00	33,4 %	511 780,00
5504 Veroperustemuutosten korvaus	0,00	694 162,00	0,00	0,0 %	116 494,00
5505 Verotulojen maksulykkäyskompen	698 965,00	0,00	232 336,00	0,0 %	116 494,00
5700 Opetus- ja kultt.t.valt.osuus	160 910,00	202 306,00	70 344,00	34,8 %	67 428,00
Valtionosuudet	5 134 259,00	5 154 027,00	1 713 560,00	33,2 %	1 721 852,00

Kirjanpidon mukaan 30.4.2024 valtionosuuksia on kertynyt 1 713 560 euroa ja se on budjetin mukainen. Kunnallisverokertymä on 89 183 euroa suurempi kuin budjetti. Osuus yhteisöveron tuotosta on 66 164 euroa suurempi kuin budjetti. Huhtikuun loppuun mennessä kiinteistöveroja kertymä on noin 224 028 euroa alle budjetoidun. Kiinteistöverotulokertymä vuodelta 2024 on 9 539 euroa, muut tulot ovat aikaisemmilta vuosilta.

Valtionosuudet ja verotulot yhteensä ovat toteutuneet 73 131 euroa alle budjetoidun.

TULOSLASKELMA

Huhtikuu2024	2023 tilinpäätös	TA2024	TOT2024	Toteuma-%	Huhtikuu 2023 vuoden alusta
Myyntituotot	19 410 008	18 240 425	6 492 474	36 %	6 478 668
Maksutuotot	2 811 549	2 827 500	841 290	30 %	856 442
Tuet ja avustukset	456 297	463 200	210 862	46 %	272 769
Muut toimintatuotot	1 592 843	1 286 816	513 023	40 %	426 207
TOIMINTATUOTOT	24 270 697	22 817 941	8 057 649	35 %	8 034 086
Henkilöstökulut	-23 844 195	-23 281 937	-6 793 225	29 %	-6 691 847
Palvelujen ostot	-5 566 498	-5 793 906	-1 841 826	32 %	-1 627 942
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 066 461	-1 929 989	-661 102	34 %	-716 519
Avustukset	-1 404 347	-1 294 700	-410 045	32 %	-434 636
Muut toimintakulut	-715 832	-228 434	-171 940	75 %	-114 538
TOIMINTAKULUT	-33 597 334	-32 528 966	-9 878 139	30 %	-9 585 482
TOIMINTAKATE	-9 326 637	-9 711 025	-1 820 490	19 %	-1 551 396
Verotulot	5 637 286	5 744 145	1 846 034	32 %	2 377 645
Valtionosuudet	5 134 259	5 154 027	1 713 560	33 %	1 721 852
Rahoitustuotot ja -kulut	-245 545	-248 900	-59 027	24 %	-105 020
VUOSIKATE	1 199 363	938 247	1 680 077	179 %	2 443 081
Poistot ja arvonalentumiset	-1 075 940	-934 252	-317 860	34 %	-302 529
TILIKAUDEN TULOS	123 423	3 995	1 362 216	34 094 %	2 140 553
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	123 423	3 995	1 362 216	34 094 %	2 140 553

Kirjanpidon mukainen tuloslaskelma 30.4.2024 on 1 362 216 euroa ylijäämäinen. Toimintatuotot ovat toteutuneet 35 % budjetoidusta. Käyttötalouskulujen toteuma on 30 % eli 964 850 euroa alle budjetoidun. Toimintakate on toteutunut 19 %:sti. Myyntituloissa ja avustustuloissa on ennakkoon tulleita eriä, mitkä sisältyvät tulokseen.

OSASTOT

Hallinto-osasto

Vastuutoimielin: Kunnanhallitus

Vastuuhenkilöt: Kunnanjohtaja
Hallintojohtaja

Hallinto-osasto vastaa kunnanhallituksen asioiden valmistelusta ja täytäntöönpanosta sekä koko konsernin palvelutoiminnan toimivuudesta. Hallinto-osasto edustaa Toholammin kuntaa työnantajana sekä kehittää ja koordinoi kunnan työnantajapolitiikkaa ja henkilöstöstrategiaa. Hallinto-osasto huolehtii myös tietohallintopalveluiden tuottamisesta.

Henkilöstöpalvelujen vastuualueen tehtävänä on johtaa ja kehittää henkilöstöhallintoa ja -palveluja. Henkilöstöpalvelut hoitavat omalta osaltaan lainsäädännön työnantajalle asettamia velvoitteita sekä toimii näissä kunnan asiantuntijatahona. Henkilöstöpalvelut edistävät henkilöstön työhyvinvointia koordinoimalla koko kuntaa koskevia johtamisen, henkilöstön ja työyhteisötaitojen kehittämisen palveluita, henkilöstöetuuksia ja työterveyshuollon palveluita.

Taloushallintopalveluiden tehtävänä on johtaa ja valvoa kunnan ja tytäryhtiöiden taloushallintoa, suunnitella ja ohjata kunnan taloutta, huolehtia talousarvion, taloussuunnitelman ja tilinpäätöksen valmistelusta ja laadinnasta. Talouspalvelut huolehtivat kunnan maksuvalmiudesta, rahoituksesta ja konsernirahoituksesta ja viranomaisraportoinnista.

Toiminnan painopisteet

Henkilöstön hyvinvointi on strateginen menestystekijä, henkilöstön hyvinvointi heijastuu organisaation menestymiseen ja tuloksellisuuteen. Hyvinvoinnin edistäminen vaatii ennen kaikkea johdon, esihenkilöiden ja työntekijöiden yhteistyötä. Työntekijän vastuulla on se, että työntekijöillä on terveellinen ja turvallinen työympäristö. Myös työntekijä on vastuussa oman itsensä kehittämisestä sekä työyhteisön toimivuudesta ja työilmapiiristä. Työntekijöitä kannustetaan osallistumaan koulutuksiin ja kehittämään omaa osaamistaan.

Kunta jatkaa päämäärätietoisesti työtä työhyvinvoinnin parantamiseksi sekä työtapaturmien ehkäisemiseksi. Henkilöstöä kannustetaan terveelliseen ja liikunnalliseen elämäntapaan erilaisilla toiminnoilla. Henkilöstön työhyvinvointia tuetaan e-Passi-palvelun avulla sekä työsuuhdepolkupyöräedulla, joka otettiin kunnassa käyttöön vakituisen henkilöstön osalta kesällä 2023.

Työterveyshuollon kanssa tehdään aktiivisesti ja määrätietoisesti yhteistyötä, jotta työkyvyttömyyden kustannuksia saadaan alennettua. Painopistettä on siirretty edelleen sairaanhoidosta ennaltaehkäisevään suuntaan.

Kunnan ulkoista ja sisäistä viestintää ja tiedottamista kehitetään edelleen. Kunnan intranet on pääasiallinen sisäisen viestinnän kanava ja koko henkilöstö on velvoitettu seuraamaan siellä tapahtuvaa tiedottamista säännöllisesti. Intra toimii myös tietovarastona, johon kootaan henkilöstöä koskevat ohjeistukset ja lomakkeet. Intran tietosisältöjen täydentäminen ja kehittäminen on jatkuva prosessi. Tavoitettavuus on ollut hyvällä tasolla. Kunnan verkkoviestintä on aktiivista ja ajantasaista. Nettisivut ovat ajan tasalla ja siihen panostetaan edelleen.

Digitalisaatio muuttaa työn sisältöä ja työn tekemisen työtapoja. Myös osaamistarpeet muuttuvat, asiantuntijuus ja tiedolla johtaminen korostuvat. Johtaminen uudistuu sekä varsinkin etäjohtaminen ja työkykyjohtaminen tuovat esihenkilöiden johtamistyöhön uusia ulottuvuuksia, mahdollisuuksia ja haasteita.

Tiedonhallintalain asettamien velvoitteiden täytäntöönpano tulee olemaan toiminnan painopisteenä edelleen vuoden 2024 toiminnassa. Tiedonhallintamalli sekä tiedonohjaussuunnitelma on hyväksytty kunnanhallituksessa syksyllä 2023. Tiedonohjaussuunnitelma ohjaa Dynasty-asianhallintajärjestelmää ja sitä tulee päivittää puutteiden ilmetessä tai uusien säädösten voimaantullessa. Tiedonhallintamallin jatkotyöstäminen on sekä hallinto-osaston että it-yksikön yhteinen tehtävä.

Tavoitteet 2024

Tavoite	Mittari	Toimenpiteet	Tilanne 30.4.2024
Henkilöstön työn ja osaamisen kehittäminen	Toteutuneiden koulutuspäivien seuranta. Esihenkilötaidot ja henkilöstöjohtaminen kehittyvät (liittyy myös työhyvinvoinnin kehittämiseen).	Koulutussuunnitelman päivittäminen ja -suunnitelman toteuttaminen. Koulutuksiin osallistaminen, verkkokoulutusten lisääminen, käytössä FCG:n sekä KT:n koulutukset. Koulutukset ja valmennukset esihenkilöille ja johtajille.	Aloitettu Jatkuva
Työhyvinvoinnin kehittäminen	Kehityskeskustelut käyty 100 %:sti. Työterveyshuollon menojen seuranta.	Työterveyshuollon kanssa tehtävän yhteistyön tiivistäminen ja kehittäminen. Kehityskeskusteluista saadun palautteen hyödyntäminen/jatkotoimenpiteet. Työhyvinvointikyselyn toteuttaminen.	Aloitettu Jatkuva seuranta Tehty
Tasapainoinen kuntatalous	Taseessa ei ole alijäämää. Velkamäärä euroa/asukas	Talouden analyysien laadinta säännöllisesti johtoryhmälle. On varauduttava mahdollisiin sopeuttamistoimenpiteisiin taloustilanteen muuttuessa.	Jatkuva seuranta Varaudutaan
Ulkoistetut palvelut palkka- ja taloushallinto	Toiminnan sujuvuus Kuntien Hetapalvelut Oy:n kanssa.	Säännölliset viikkopalaverit sekä kuukausittaiset ohjausryhmät.	Säännölliset tapaamiset
Työttömyysaste	Pitkäaikaistyöttömien määrä ja osuus,	Kunnan työpajatoiminnan kehittäminen	Sakkolistalaiset

	työmarkkinatuen kuntaosuus.		
Kunnan digitalisaatioasteen parantaminen	Palvelujen saavutettavuuden ja sujuvuuden parantaminen digitalisaation avulla. Henkilöstön digitaalisten kehittäminen.	Sähköisten lomakkeiden käyttöönotto Järjestelmäkoulutuksia henkilöstölle.	Aloitettu Järjestetty

Huhtikuu 2024 Hallinto-osasto

	2023 tilinpäätös	TA2024	Huhtikuu 2024 vuoden alusta	Toteuma-%	Huhtikuu 2023 vuoden alusta
Myyntituotot ulkoiset	66 988	50 700	10 154	20 %	39 819
Tuet ja avustukset ulkoiset	133 837	123 200	2 108	2 %	30 701
Muut toimintatuotot ulkoiset	39 756	18 400	98	1 %	1 194
TOIMINTATUOTOT ULKOISET	240 582	192 300	12 360	6 %	71 714
TOIMINTATUOTOT SISÄISET	679 584	636 688	198 222	31 %	179 332
TOIMINTATUOTOT YHT	920 165	828 988	210 582	25 %	251 046
Henkilöstökulut ulkoiset	-712 477	-700 940	-209 214	30 %	-212 312
Palvelujen ostot ulkoiset	-1 130 929	-1 011 389	-368 278	36 %	-282 998
Aineet, tarvikkeet ja tavarat ulkoiset	-33 252	-25 700	-6 855	27 %	-14 277
Avustukset ulkoiset	-146 282	-148 000	-87 850	59 %	-62 301
Muut toimintakulut ulkoiset	-24 472	-12 150	-6 969	57 %	-11 992
TOIMINTAKULUT ULKOISET	-2 047 412	-1 898 180	-679 167	36 %	-583 881
TOIMINTAKULUT SISÄISET	-135 102	-155 428	-52 078	34 %	-42 420
TOIMINTAKULUT YHT	-2 182 514	-2 053 608	-731 246	36 %	-626 300
NETTO ENNEN POISTOJA	-1 262 349	-1 224 620	-520 664	43 %	-375 254
NETTO	-1 262 349	-1 224 620	-520 664	43 %	-375 254

Toholammin kunnassa ja kuntakonsernissa on noudatettava tarkkaa taloudenpitoa nyt ja tulevina vuosina.

Yritystoiminta

Toholampi on edelleen vahvan ja kehittyvän maatalouden (erityisesti maidon tuotanto) ja elintarvikejalostuksen aluetta ja merkittävänä vahvuutena ovat maatalouden tuotteet ja jatkojalosteet (ml. energia) sekä juomateollisuus. Näiden lisäksi Härkänevan alueelta löytyy vahvaa robotiikan ja logistiikkajärjestelmien hallintaa. Tulevaisuutta Toholammilla rakennetaan uusiutuvien bio- ja kiertotalouden tuotteiden hyödyntämiseen ja jatkojalostamiseen. Suunnitelmat ovat valmiina tuulivoimarakentamiselle. Luvat on myönnetty 65 tuulimyllylle. Maakuntakaavan valmistuminen siirtyy vuodelle 2025 ja tämä hidastaa uusien tuulivoimalaitosalueiden ja aurinkovoimalaitosalueiden rakentamisen edistymistä Toholammin kunnan alueella. Kuntastrategia on käytössä, (Biolaakso –

tulevaisuus Toholammilla) tukee aktiivista elinkeinotoiminnan toteuttamista ja kehitystyötä. Käytössä on myös elinkeino-ohjelma, jota hyödynnetään yhteistyössä yritysten ja Kaustisen seutukunnan kanssa Toholammin kunnan kehittämiseksi. EU-hankerahoitukset edellyttävät myös strategista suunnittelua tulevaisuuden kehitystyölle.

Alueen vahvuuksina aktiivisen elinkeinoelämän lisäksi nostetaan hyvinvoiva kuntalainen, viihtyisä asuminen jokilaaksomaisemineen ja luontoineen, sekä palveleva, tasapainoista taloutta harjoittava kunta.

Kunnan kehitystä haastavat edelleen erityisesti pitkään jatkunut yleinen rakennemuutos maassamme, pienentyvä kunnan väkiluku ja ikääntyvä väestö. Kunnan elinvoiman merkittävimmät panostukset liittyvät erityisesti taloustilanteen parantamiseen. Ikääntyvä väestö nähdään voimavarana. Uudet työpaikat mahdollistavat myönteisen kehityksen onnistumisen. Mahdollisuuksia työpaikkojen luomiseen on olemassa.

Kotikoulun (Artesaani opisto) alueet on saatu kunnan käyttöön kokonaisuudessaan. Koulukeskuksen alueen ja ympäristön keittämistyötä jatketaan. Nuorisolle on avattu toimintatilat Kotikoululle. Tilojen monipuolista hyödyntämistä lisätään kuntalaisten ja koulujen käytössä. Kunta on mahdollistanut kyläkoulut Viitojalla, kirkonkylällä, Kleemolassa ja Sykäräisissä.

Työllisyyspalvelut

Työllisyyspalveluiden painopisteenä on edellisvuosien tapaan ollut työllisyyden kuntakokeilun kautta mahdollistettu paikallinen henkilöasiakkaiden työllisyyspalvelu sekä tiivis verkostoyhteistyö eri työllisyyspalveluiden toimijoiden kanssa kunnan luonnollisessa ympäristössä. (Kaustisen seutukunta kuntien yhteisenä toimielimenä vastaa kokeilun toteuttamisesta ja resurssoinnista kuntien puolesta). Kuntakokeilu on toteuttanut kuntakokeilulain mukaisia tehtäviä 2021 vuoden maaliskuusta lähtien.

Kuntakokeilussa on tähän mennessä onnistuttu kehittämään TE-palveluiden lähipalvelua tuomalla palvelut kuntaan lähemmäksi asiakkaita. Osana työllisyyspalveluita on saatavilla työelämäohjausta, jonka tarkoitus on tukea työnhakija-asiakkaan työelämään siirtymisen nivelvaiheissa, olla asiakkaan sekä työnantajan tukena.

Toholammin kunnantalolla on ollut 2024 vuoden alusta työllisyyspalveluiden asiakkaille mahdollisuus ajanvarauksettomaan asiointiin joka kuun toinen tiistai. Kokeilun kohderyhmään kuuluvat työttömät työnhakijat, työllistettynä olevat ja työllistymistä edistävissä palveluissa olevat, joilla ei ole oikeutta ansiopäivärahaan sekä kaikki alle 30-vuotiaat ja kaikki maahanmuuttajat sekä vieraskieliset.

Kunta yhdessä työllisyyspalveluiden kanssa on aktiivisesti pyrkinyt edistämään heikossa työmarkkina-asemassa olevien asemaa kunnan omien panostuksien myötä pitkäaikaistyöttömien rekrytointiin. Myös jatkossa kunnilta vaaditaan panostuksia työllisyydenhoitoon erityisesti heikossa työmarkkina-asemassa olevien työllistymisen tukemiseen työttömyysturvan rahoitusvastuun muuttuessa osana TE24 uudistusta. Uusi 2025 voimaan tuleva työttömyysturvan kannustava rahoitusmalli tähtää myös nopean työllistymisen tukemiseen ja työttömyyden pitkittymisen

ennaltaehkäisyyn. Pohjoismainen työnhaun palvelumalli korostaa yksilöllistä työnhaun tukea ja toimii TE24-uudistuksen taustalla.

Valtioneuvosto vahvisti Keski-Pohjanmaan työllisyysalueen 22.2.2024. Kokkolan kaupunki toimii työllisyysalueen vastuukuntana. Maakunnassa valmistellaan kuntakokeilualueen kokoista työllisyysaluetta ja valmistaudutaan työllisyysneuvoston järjestämismallin siirtoon valtiolta kunnille 1.1.2025 alkaen.

Elinkeinopalvelut toteutetaan edelleen kunnan ja Kaustisen seutukunnan kanssa yhteistyössä.

Lomatoimen osasto

Vastuhenkilö   **lomituspalvelujohtaja**

Toimielin: kunnanhallitus

Vastuhenkilö: lomituspalvelujohtaja

Toiminta-ajatus: Lomituspalvelujen tarkoituksena on turvata paikallisyksikön alueella olevien maatalousyritysten toiminta yrittäjien vuosilomien ja sijaisapujen aikana sekä turkistilojen toiminta yrittäjien vuosilomien ja lisävapaiden aikana.

Tavoitteet 2024

Tavoite	Mittari	Toimenpiteet	Toteutunut 30.4.2024 mennessä
Yhtenäiset toimintatavat	Lomituspalvelujen järjestämiseen liittyvien prosessien yhtenäistäminen ja kehittäminen	Prosessien kuvaaminen, ongelmakohtien tunnistaminen ja kehittäminen Henkilöstön koulutus	Prosesseja on kuvattu, ongelmakohtia tunnistettu ja yhteisiä toimintatapoja kehitetty Lean-menetelmän avulla. Työ jatkuu.
Asiakkaat tekevät hakemukset ja lomituspyynnöt Lomitusnetissä	Vuoden 2025 vuosilomahakemuksista 95 % tulee Lomitusnetin kautta	Asiakkaiden opastus Lomitusnetin käyttöön	Sähköisten vuosilomahakemusten määrä nähdään vasta loppuvuodesta.
Digitaalisuuden lisääminen	Sähköisten järjestelmien käytön lisääminen Henkilöstön digitaitojen kehittyminen	Koulutus ja käytön opastus	Toteutunut osittain Koulutusta ja opastusta lisäävä edelleen

Työturvallisuuden parantaminen	Tilojen työolosuhdekartoitukset tehtynä vähintään kolmen vuoden välein Tapaturmien määrä	Tilakäyntien lisääminen	Eteläisen tiimin alueella työolosuhdekartoitusten tekeminen aikataulussa. Pohjoisen tiimin alueella rästejä jo edellisiltä vuosilta. Työsuojeluasiantuntija on tehnyt työolosuhdekäyntejä pääosin pohjoisen tiimin alueella. Lomitustyönohjaajat ovat tehneet työolosuhdekartoituksia ja tilakäyntejä omalla alueellaan. Myös työsuojeluvaltuutetut ovat tehneet tilakäyntejä.
--------------------------------	---	-------------------------	---

Toiminta

Vuonna 2023 aloitettua toimintatapojen yhtenäistämistä ja kehittämistyötä on jatkettu paikallisyksikön sisällä. Lomahallinnon tiedonkulkua ja toimintatapojen yhtenäistämistä on edistetty viikkopalavereissa. Lisäksi on osallistuttu Melan järjestämiin kuukausittaisiin Teams-palavereihin, joiden avulla toimintaa on yhtenäistetty paikallisyksiköiden välillä.

Vuoden 2024 toiminnassa painotetaan työturvallisuuden parantamista. Työolosuhdekäyntejä on tehty aktiivisesti, jotta saataisiin määrääkaikakäynnit ajan tasalle. Työsuojeluasiantuntija, työsuojeluvaltuutetut ja lomitustyönohjaajat ovat aloittaneet lomitustyön riskien arvioinnin.

Maatalouslomittajien ammattitaidon ylläpitämiseksi ja kehittämiseksi on järjestetty täydennyskoulutuksia. Maatalousalan ammattitutkinnon ryhmä on aloittanut huhtikuussa. Täydennyskoulutuksia eri aiheista (ensiapu, työturvallisuus, työhyvinvointi, alkusammutus, poikima-apu, eläintaudit ja tautisuojaus) on keväällä 23 ryhmää ja syksyllä on jo sovittu 19 ryhmää.

Hallinto on osallistunut ammatillista osaamista tukevaan koulutukseen mm. palvelussuhdeasioista. Osa hallinnon henkilöstä osallistui Melan järjestämään valtakunnalliseen lomituspalveluiden 50-vuotisjuhlaan.

Henkilöstön työkyvyn ylläpitämiseksi on tehty tiivistä yhteistyötä työterveyshuollon kanssa. Työplus Oy huolehtii Terveystalon ja Mehiläisen kanssa tekemillään kumppanuussopimuksilla, että koko alueella on tasalaatuiset työterveyshuollon palvelut. Työterveysneuvotteluja on käyty useita. Maatalouslomittajille on haettu oma Kiila-kuntoutusryhmä ja näyttää siltä, että syksyllä haetaan uusi ryhmä.

Maatalouslomittajille on järjestetty kevään aikana 10 alueellista lomittajapalaveria, jossa on käyty läpi toimintatapoja ja käyty keskustelua yhteisistä asioista.

Sidosryhmäyhteistyötä on tehty järjestämällä yhdessä MTK:n kanssa lomituspalveluiden keskustelutilaisuus, johon osallistui myös Melan edustaja.

Henkilöstöä on rekrytoitu hallintoon yksi lomitustyönohjaaja. Avoinna olleista viidestä vakituisesta maatalouslomittajan toimesta täytettiin kolme.

Lomatoimen osaston tulos muodostuu:

3000 Lomatoimen hallinto	180.761,55 e
3010 Maatalouslomitukset	1.108.183,70 e
3020 Turkistarhaajien lomitukset	93.122,36 e
yhteensä	1.382.067,61 e

3010 Maatalouslomitusten ja 3020 Turkistarhaajien lomitukseen on saatu ennakoita enemmän kuin kirjanpidon mukaiset toteutuneet kustannukset.

Maatalousyrittäjien lomituspalvelujen käyttökustannusten rahoitukseen tehdään ennakontarkastus 1.7.2024 alkaen ja tarvittaessa tehdään uusi tarkastus vielä loppu vuodesta. Sekä maatalousyrittäjien että turkistuottajien lomituspalveluista tehdään lopulliset vuoden 2024 toimintaa koskevat valtionkorvausselvitykset vuoden 2025 keväällä. Jos maksetut ennakot ylittävät toiminnasta aiheutuneet kustannukset, kunta joutuu palauttamaan liikaa saadut ennakot Melalle. Jos maksetut ennakot eivät riitä kattamaan toiminnasta aiheutuneita valtionkorvaukseen oikeuttavia kustannuksia, Mela maksaa kunnalle lisää valtionkorvausta.

Huhtikuu 2024 Lomatoimen osasto

	2023 tilinpäätös	TA2024	Huhtikuu 2024 vuoden alusta	Toteuma-%	Huhtikuu 2023 vuoden alusta
Myyntituotot ulkoiset	18 387 887	17 654 012	6 341 482	36 %	6 114 807
Maksutuotot ulkoiset	2 689 327	2 418 000	800 103	33 %	812 374
Tuet ja avustukset ulkoiset	96 583	117 000	0	0 %	0
Muut toimintatuotot ulkoiset	196 378	0	77 770	0 %	0
TOIMINTATUOTOT ULKOISET	21 370 174	20 189 012	7 219 355	36 %	6 927 181
TOIMINTATUOTOT YHT	21 370 174	20 189 012	7 219 355	36 %	6 927 181
Henkilöstökulut ulkoiset	-16 707 293	-16 324 481	-4 647 217	28 %	-4 470 173
Palvelujen ostot ulkoiset	-2 275 646	-2 395 997	-704 521	29 %	-597 693
Aineet, tarvikkeet ja tavarat ulkoiset	-156 157	-170 500	-51 803	30 %	-28 788
Avustukset ulkoiset	-1 101 625	-972 000	-287 100	30 %	-326 802
Muut toimintakulut ulkoiset	-238 810	-67 000	-87 911	131 %	-10 858
TOIMINTAKULUT ULKOISET	-20 479 532	-19 929 978	-5 778 551	29 %	-5 434 314
TOIMINTAKULUT SISÄISET	-440 840	-259 033	-58 736	23 %	-106 269
TOIMINTAKULUT YHT	-20 920 372	-20 189 012	-5 837 287	29 %	-5 540 584
NETTO ENNEN POISTOJA	449 802	0	1 382 068	812 980 913 %	1 386 598
NETTO	449 802	0	1 382 068	812 980 913 %	1 386 598

Tekninen osasto

Vastuhenkilö   tekninen johtaja

Toiminta-ajatus: Tuottaa taloudellisia ja tarkoituksenmukaisia palveluja eri hallintokunnille sekä osittain kuntalaisille, kuten kunnallistekniikan, tilapalvelun, it-palvelujen, ruokahuollon ja siivoustoimen osalta.

Teknisen osaston vastuulla on myös rakennus- ja ympäristölautakunta. Lautakunnan tulosalue jakaantuu rakennustarkastukseen, ympäristönsuojeluun. Lautakunta päättää myös yksityistielain mukaan tielautakunnalle kuuluvat asiat. Ympäristöterveydenhuolto ja maaseututoimi hoidetaan ostopalveluna.

Rakennusvalvonta ja kaavoitus

Rakennusvalvonta tuotetaan ostopalveluna Ylivieskan kaupungilta. Rakennustarkastajan työaika Toholammin kunnalle on keskimäärin 2,5 työpäivää viikossa. Toholammin kunnan rakennusvalvonnassa on käytössä sähköinen Lupapiste-asiointipalvelu, jonka kautta haetaan rakennusvalvonnan alaisia lupia ja ilmoituksia, kuten rakennus-, toimenpide- ja purkuluvat. Rakennuslupia on myönnetty alkuvuonna 8 kpl, toimenpidelupia 3 kpl, purkulupia/ilmoituksia 3 kpl ja maisematyölupia 1kpl.

Asemakaavamuutos Soiten aloitteesta on tullut vireille. Kaavamuutoksen tavoitteena on mahdollistaa uuden pelastuslaitoksen ja ensihoitokeskuksen asemapaikan rakentaminen. Takkukankaan tuulipuiston yleisten vaikutusten arviointiohjelman (YVA) ja osallistumis- ja arviointisuunnitelman (OAS) yleisötilaisuus huhtikuussa. Keski-Pohjanmaanliiton toimesta tehtävän 6. vaihemaakuntakaavan valmistumisajankohta on muuttunut. Aiemmin 6. vaihemaakuntakaavan oli suunniteltu valmistuvan marraskuuhun 2024 mennessä. Uusi arvioitu ajankohta on vuoden 2025 puolella. Täten talousarvion tulopuolelle määritellyt Pitkälähdon tuulipuiston rakennuslupatuotot eivät toteudu vuoden 2024 aikana. Pitkälähdon tuulipuiston toimijan, Tuulikolmio Oy:n, kanssa on käyty keskustelua hankkeen etenemisestä 6. vaihemaakuntakaavaa silmällä pitäen. WPD:n kaavapäivitykset Länsi-Toholammin ja Toholampi-Lestijärvi tuulipuistojen osalta ovat kesken. Tavoitteena on myllyjen kokonaiskorkeuden ja tehojen nostaminen.

Ympäristönsuojelu

Ympäristönsuojelupalvelut tuotetaan ostopalveluna Ylivieskan kaupungilta. Ympäristötarkastajan työaika Toholammin kunnalle on keskimäärin 2 työpäivää viikossa. Ylivieskan kaupungin uusi viranhaltija, joka toimii myös Toholammin kunnalla, on aloittanut tehtävässään tammikuussa. Alkuvuoden aikana on tullut muutamia ympäristölupahakemuksia ja niiden täydennyksiä. Keväälle on suunniteltu tehtävän ympäristökatselmus, jossa mukana myös rakennustarkastaja ja rakennus- ja ympäristölautakunnan edustajia.

Kiinteistöjen ja teiden kunnossapito ja rakentaminen

Kiinteistöhoidossa tammi-huhtikuun aikana oli yleisesti normaaleja korjaus- ja huoltotoimenpiteitä. Talvikuukausina rakennettiin kunnan varikolla neljä pihavarastorakennusta Sykäräisen koululle/päiväkodille sekä Sateenkaaren päiväkodille. Pieniä remontteja on tehty Kleemolan koululla ja terveyskeskuksella. Sateenkaaren päiväkodilla uusittiin sisäänkäyntien terassilaudoituksia. Osa kirvesmiestyöresursseista on kohdentunut myös Toholammin Vuokra-asuntojen kiinteistöjen korjauksiin. Huhtikuun loppupuolella aloitettiin alkuvuoden aikana kilpailutettu kunnantalon vaiheistettu käyttövesiputkiremontti. Työssä rakennusteknisiin töihin käytetään kunnan omia kirvesmiehiä.

Ruokahuolto

Kunnan toimesta valmistetaan koulujen, päiväkodin ja henkilökunnan ruoka sekä kotipalveluruoka. Tammi-maaliskuussa oli paljon sairaslomia ja muita poissaoloja, joten ruokahuoltopäällikkö osallistui tiiviisti myös käytännön keittiötyöhön. Huhtikuun alussa aloitti 6 kuukauden määräaikaisella sopimuksella ruokahuollon ja siivousyksikön yhteinen työntekijä. Hän työskentelee 2 ensimmäistä kuukaudesta ruokahuollossa, jonka jälkeen siirtyy siivousyksikköön sekä palaa ruokahuoltoon syksyllä 1 kuukaudeksi. Uusi työntekijä on helpottanut työntekijätilannetta, nyt ruokahuoltopäällikkö on ehtinyt keskittymään myös hallinnollisiin tehtäviin.

Ruokahuolto työskennellyt Fodbarin kanssa yhteisellä keittiöllä vajaan vuoden. Pääosin toiminta on sujunut hyvin. Myös yhteistyö Fodbarin esihenkilöiden kanssa on sujunut hyvin.

Alkuvuoden aikana on hankittu uudet työvaatteet. Henkilöstöä huhtikuun lopussa 9,47+esihenkilö, yhteensä 10,47. Tulopuolella on tarkistettu suoritteiden hintaa. Koulujen kesäloma-aika tulevana kesänä tasoiittaa menojen kertymistä ruokahuollossa, menot ja tulot eivät kerry tasaisesti ympäri vuoden.

Siivousyksikkö

Siivoustoimi tuottaa ja ylläpitää taloudellista ja tarkoituksenmukaista siivouksen laatutasoa kaikissa kunnan kiinteistöissä, pois lukien tilat, joissa toimii Soite.

Henkilöstömäärä huhtikuun lopussa 8,5 + esimies, yhteensä 9,5. Henkilöinä 10 + esimies = 11.

Poissaoloja on ollut paljon, todistuksella 96pv ja esihenkilön luvalla 6pv. Henkilöstöpalavereita pidetty kerran kuukaudessa. Alkuvuoden aikana on käyty kehityskeskustelut jokaisen työntekijän kanssa. Perehdytyskansiot on päivitetty. Siivoustunteja tammi-huhtikuussa 5086 tuntia, joista esihenkilön tekemiä 269,5 tuntia. Koneita huollatettu ja työvaatteet hankittu.

Huhtikuu 2024 Tekninen osasto

	2023 tilinpäätös	TA2024	Huhtikuu 2024 vuoden alusta	Toteuma-%	Huhtikuu 2023 vuoden alusta
Myyntituotot ulkoiset	458 425	194 753	47 531	24 %	191 870
Maksutuotot ulkoiset	20 197	303 000	2 964	1 %	0
Tuet ja avustukset ulkoiset	91	0	0	0 %	91
Muut toimintatuotot ulkoiset	1 302 127	1 258 716	425 837	34 %	417 249
TOIMINTATUOTOT ULKOISET	1 780 840	1 756 469	476 332	27 %	609 210
TOIMINTATUOTOT SISÄISET	3 369 555	3 626 507	1 254 484	35 %	1 114 145
TOIMINTATUOTOT YHT	5 150 395	5 382 976	1 730 815	32 %	1 723 355
Henkilöstökulut ulkoiset	-1 300 683	-1 148 860	-325 524	28 %	-427 536
Palvelujen ostot ulkoiset	-1 453 465	-1 588 259	-496 551	31 %	-482 731
Aineet, tarvikkeet ja tavarat ulkoiset	-1 579 410	-1 452 959	-540 621	37 %	-590 397
Muut toimintakulut ulkoiset	-350 046	-64 120	-22 874	36 %	-41 014
TOIMINTAKULUT ULKOISET	-4 683 604	-4 254 198	-1 385 570	33 %	-1 541 677
TOIMINTAKULUT SISÄISET	-899 924	-966 500	-332 236	34 %	-293 047
TOIMINTAKULUT YHT	-5 583 528	-5 220 699	-1 717 806	33 %	-1 834 725
NETTO ENNEN POISTOJA	-433 133	162 277	13 010	8 %	-111 370
Poistot ja arvonalentumiset	-1 027 927	-865 895	-291 187	34 %	-294 592
NETTO	-1 461 060	-703 617	-278 177	40 %	-405 962

Sivistysosasto

Toimielin ja vastuhenkilö:

Sivistyslautakunta, sivistysjohtaja

Sivistyslautakunta vastaa kirjasto-, varhaiskasvatus- ja opetuspalvelujen (aamu- ja iltapäivätoiminta, esi- ja perusopetus, lukio, ostopalveluna kansalaisopisto) sekä kulttuuri-, nuoriso- ja liikuntapalvelujen toteuttamisesta ja kehittämisestä. Lautakunnan tehtäväalueeseen kuuluu myös kunnan hyvinvoinnin ja terveyden sekä ehkäisevän päihdetyön toimenpiteiden edistäminen.

Sivistystoimen hallinto

Sivistystoimen hallinnossa toimii sivistysjohtaja ja toimistos sihteeri. Hallinto tukee yksiköiden toimintaa, huolehtii yhteisestä koordinaatiosta ja yhteistyöstä sekä kehitystehtävistä.

Sivistyslautakunta ohjaa toimintaa päätöksin. Sivistysjohtaja toimii kunnan hyvinvointikoordinaattorina.

Sivistystoimen hallinto tekee tiivistä yhteistyötä Keski-Pohjanmaan kuntien kanssa sivistyspalveluiden kehittämiseksi. Erityisesti hanketoiminta Kaustisen seutukunnan ja Perhon kuntien kesken on tiivistä ja erilaisia yhteistyömahdollisuuksia etsitään aktiivisesti.

TAVOITE	TOIMENPITEET	MITTARIT	KYTKÖS STRATEGIAAN	TOTEUTUMA
Lautakunta kokoontuu säännöllisesti	Järjestetään kokouksia säännöllisin väliajoin	Järjestettyjen kokousten määrä	Lautakunta toteuttaa päätöksin kuntastrategiaa	Sivistyslautakunta kokoontui 4.3. ja 4.4.
Kuntalaisilla on mahdollisuus omaehtoiseen opiskeluun vapaa-ajalla	Varataan 50 000 € KanTo-kansalaisopiston toimintaan Tuetaan Keski-Pohjanmaan konservatoriossa opiskelua kuntaosuuksin	Kansalaisopiston kurssien määrä, laatu ja laajuus Konservatoriossa 30 oppilasta Asiakaspalaute kuntalaisilta	<i>Hyvinvoiva kuntalainen:</i> lapsiystävällisyys ja nuorten huomioiminen, perusarjen helppous ja sujuvuus <i>Palveleva kunta:</i> laadukkaiden vapaa-aika-palveluiden tarjoaminen	Kansalaisopiston toteuma 26,6 %. Konservatorio laskuttaa kevätlukukauden toteuman vasta kesän aikana, ei vielä toteutuneita menoja.
Toimivat koulu-kuljetukset	Reittejä kehitetään yhdessä liikennöitsijän kanssa.	Ei merkittäviä reklamaatioita koulukuljetuksista, poikkeamiin on vastattu. Huomioidaan perheiden toiveet kuljetusten suunnittelussa entistä paremmin.	<i>Hyvinvoiva kuntalainen:</i> lapsiystävällisyys ja nuorten huomioiminen, perusarjen helppous ja sujuvuus	Alkuvuoden pakkasjaksoista huolimatta reitit ovat toimineet pääsääntöisesti ongelmitta. Yksittäiset tilanteet on keskusteltu välittömästi liikennöitsijän kanssa.
Oppilaita koskevat päätökset tehdään	Koulupaikat ovat tiedossa kesäkuun alkuun mennessä. Hallinnon tukipäätökset	Asioiden ratkaisuaajat	<i>Hyvinvoiva kuntalainen:</i> lapsiystävällisyys ja nuorten huomioiminen, riittävä resursointi	Esiopetuksen oppilaaksiotto-päätös 22.4.2024. Tukipäätöksiä tehty tarpeen

määräaikojen puitteissa	tehdään ilman viivytyksiä, kun kaikki tarvittavat selvitykset ovat koossa.		lasten ja nuorten palveluissa, <i>Palveleva kunta:</i> asiakaslähtöinen neuvova, joustava ja ystävällinen palveluasenne, osaava ja hyvinvoiva henkilöstö	mukaan esitysten perusteella.
Jatketaan kehittämistoimia hankkeiden avulla	Haetaan 10–15 hankerahoitusta vuosittain. Ne edistävät palveluiden toimintaa, saatavuutta ja laatua sekä henkilöstön osaamista.	Hankkeiden määrä, laatu ja laajuus. Omarahoitus n. 25 – 70 t€. Avustukset 50 – 150 t€.	<i>Hyvinvoiva kuntalainen:</i> lapsiystävällisyys ja nuorten huomioiminen, riittävä resursointi lasten ja nuorten palveluissa, nuorten osallisuuden lisääminen, monipuoliset harrastusmahdollisuudet, jokimaiseman ja -laakson hyödyntäminen virkistyskäytössä <i>Palveleva kunta:</i> osaava ja hyvinvoiva henkilöstö, laadukkaiden vapaa-aika-palveluiden tarjoaminen, jatkuva parantaminen innovaatioita hyödyntäen <i>Viihtyisä asuminen:</i> hyvät luonto-, virkistys- ja liikuntareitit <i>Tasapainoinen talous:</i> hankkeilla toteutetaan kuntastrategiaa edullisemmin kuin pelkästään omarahoituksella	Huhtikuun loppuun mennessä sivistysjohtaja hakenut kahta hankerahoitusta, lisäksi valmisteltu useampaa hanketta. Myönteisiä päätöksiä mm. leiritoimintaan, elintapa- ja liikuntaneuvonnan aloittamiseen, vakan resursointiin, S2- ja oman äidinkielen opettamiseen, työpaja- ja etsivä nuorisotyö -toimintaan.

Kasvatus- ja opetuspalvelut

Varhaiskasvatus, esi- ja perusopetus sekä lukio yhteisesti

Toimintaa järjestetään kahdessa varhaiskasvatuksen toimipisteessä, neljässä alakoulussa sekä yläkoulussa ja lukiossa. Toimialueella toimii kolme esihenkilöä: varhaiskasvatuksen johtaja, alakoulujen rehtori sekä yläkoulun ja lukion yhteinen rehtori.

TAVOITE	TOIMENPITEET	MITTARIT	KYTKÖS STRATEGIAAN	TOTEUTUMA
Hyvinvoiva kasvu- ja koulu yhteisö	<p>Vahvistetaan tunne- ja vuorovaikutustaitoja, ehkäistään yksinäisyyttä, edistetään osallisuutta ja puututaan aktiivisesti kiusaamiseen, alakoulujen hyvinvoinnin vuosikellon hyödyntäminen</p> <p>Hanketoiminta edistää oppimista, tukea ja koulu yhteisön hyvinvointia.</p> <p>Osallistutaan Sairaalakoulun konsultoivan erityisopettajan kustannuksiin</p>	<p>Koulu yhteisössä ei ole jatkuvaa ja pitkäkestoista pahoinvointia. Kouluterveyskyselyt</p> <p>Tunne- ja vuorovaikutustaitojen oppitunnit.</p> <p>Haettujen hankkeiden lukumäärä ja avustussummat</p> <p>Rahoitusosuus</p>	<p><i>Hyvinvoiva kuntalainen:</i> lapsiystävällisyys ja nuorten huomioiminen, perusarjen helppous ja sujuvuus, riittävä resursointi lasten ja nuorten palveluissa, nuorten osallisuuden lisääminen</p> <p><i>Palveleva kunta:</i> Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö, jatkuva parantaminen innovaatiota hyödyntäen</p> <p><i>Tasapainoinen talous:</i> Ennalta ehkäisevä työ tuottaa säästöjä myös lyhyellä aikavälillä.</p>	<p>Tunne- ja vuorovaikutustaitotunnit ovat toteutuneet.</p> <p>Koulunuorisotyö-hanke jatkui, toimintaa nuorisotilalla.</p>
Opiskelu-huolto	<p>Kehitetään yhteisöllistä opiskelu huoltotyötä</p> <p>Poissaolojen seurannan, ehkäisyn ja puuttumisen malli kokonaisuudessaan toiminnassa</p> <p>Yhteisövaikuttavuustyön haltuunotto ja toimintamallin kehittäminen</p>	<p>Hankkeiden hyödyntäminen, uudet toimintamallit</p> <p>Henkilökunta tuntee mallin periaatteet ja Wilman työkalut toimivat</p> <p>Soiten ja Itlan kanssa säännölliset tapaamiset, toimintamallit käyttöön</p>	<p><i>Hyvinvoiva kuntalainen:</i> lapsiystävällisyys ja nuorten huomioiminen, riittävä resursointi lasten ja nuorten palveluissa, nuorten osallisuuden lisääminen</p> <p><i>Palveleva kunta:</i> Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö, jatkuva parantaminen innovaatiota hyödyntäen</p> <p><i>Tasapainoinen talous:</i> Ennalta ehkäisevä työ tuottaa säästöjä myös lyhyellä aikavälillä.</p>	<p>Yhteisöllisen opiskelu huoltotyön hanke alkaa syyslukukaudella.</p> <p>Poissaolojen seuranta ja puuttumisen mallin käyttö on toteutunut kevätlukukauden aikana.</p> <p>Wilman työkaluja hankittu, käyttöönotto kesken.</p> <p>Yhteisövaikuttavuustyön tiimoilta sivistys- sote -tapaamisia säännöllisesti.</p>
Kulttuuri-kasvatus-	Toteutetaan kulttuurikasvatussuunnitelmaa	Oppilaille järjestetyt aktiviteetit	<i>Hyvinvoiva kuntalainen:</i> lapsiystävällisyys ja	Alakouluilla kulttuurikasvatussuunnitelman tavoitteet ovat

suunnitelma	lautakunnan päätöksen mukaisesti	noudattavat suunnitelmaa	nuorten huomioiminen	toteutuneet eri vuosiluokilla.
Henkilöstökoulutus luo työhyvinvointia	Talousarvioon on varattu yksiköille määrärahaa koulutukseen Osallistutaan hankkeisiin, joissa mahdollisuuksia osaamisen päivittämiseen	Koulutuksiin osallistuvien henkilöiden määrä Hankkeiden määrä ja laatu	<i>Palveleva kunta:</i> osaava ja hyvinvoiva henkilöstö, jatkuva parantaminen innovaatioilla <i>Tasapainoinen talous:</i> hankkeilla toteutetaan kuntastrategiaa edullisemmin kuin pelkästään omarahoituksella	Alakouluilta 4 henkilöä suoritti TCM – koulutuksen. Lisäksi suurin osa henkilökunnasta on osallistunut omaehtoisesti omaa työtään tukeviin lyhyempiin koulutuksiin. Ala- ja yläkoulun erityisopettaja osallistui lapset puheeksi – koulutukseen.

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuksen johtajan alaisuudessa toimii Sateenkaaren päiväkoti ja Sykrylän ryhmis. Varhaiskasvatus järjestää aamu- ja iltapäivätoimintaa alakoululaisille sekä vastaa perhepäivähoidon järjestämisestä ja kotihoidon tuen kustannuksista.

HENKILÖKUNTA	Sateenkaaren päiväkoti	Sykrylä	APIP-toiminta
Vakituiset viranhaltijat	1	-	-
Vakituiset työsuhteiset	17	2	1
Määräaikaiset työsuhteiset	11	-	½
Ostopalvelu			1

TAVOITE	TOIMENPITEET	MITTARIT	KYTKÖS STRATEGIAAN	TOTEUTUMA
Laadukas, tarpeen- ja ajanmukainen varhaiskasvatus	Uusi varhaiskasvatussuunnitelma ja kolmiportainen tuki käytössä Henkilökunta koulutautuu muutoksiin (tuki, leikki- ja tunnetaidot) ja kehittää aktiivisesti osaamistaan Sykrylän ryhmis jatkaa kahden työntekijän yksikkönä Aamu- ja iltapäivätoiminta kirkonkylässä omana toimintanaan, esiopetusta täydentävä varhaiskasvatus toteutuu	Varhaiskasvatussuunnitelman noudattaminen, tukipäätökset Koulutuksiin osallistumiseen varattu raha ja osallistumisaktiivisuus Palveluverkko vastaa perheiden tarpeisiin, lapsimäärä Hankkeiden määrä ja toiminta	<i>Hyvinvoiva kuntalainen:</i> lapsiystävällisyys ja nuorten huomioiminen, perusarjen helppous ja sujuvuus, riittävä resursointi lasten ja nuorten palveluissa <i>Palveleva kunta:</i> Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö, jatkuva parantaminen innovaatiota	Tukipäätökset tehty ja tukea järjestetty tarvetta vastaavasti Loikkaa liikkeelle2 hankkeeseen saatiin rahoitus OKM:Itä avustuspäätös vakalle

	<p>omana toimintana (erillistä 1- 2. lk ilttoiminnasta, mutta yhteistyössä), Sykäräisessä 4H:n toteuttamana ostopalveluna</p> <p>Yksi vakituinen perhepäivähoitaja</p> <p>Avoin päiväkotitoiminta ja muskaritoiminta</p> <p>Haetaan uusia hankerahoituksia sekä jatkorahoitusta Loikkaa liikkeelle ja Kerhotyön kehittämisen hankkeeseen</p>		<p>hyödyntäen</p> <p><i>Tasapainoinen talous:</i> ennalta ehkäisevät työ tuottaa säästöjä myös lyhyellä aikavälillä, hankerahoituksella toteutetaan kuntastrategiaa edullisemmin kuin pelkästään omarahoituksella</p>	<p>koulutuksellista tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistäviin toimenpiteisiin</p> <p>Avoin päiväkotitoiminta ja muskari toteutuneet</p>
<p>Kestävän elämäntavan tavoitteet ohjaavat kaikkea toimintaa sosiaalinen, ekologinen, taloudellinen ja kulttuurinen kestävä kehitys</p>	<p>Vakiintunut ulkopäiväkotitoiminta on näyttää esimerkkiä kestävä kehityksen ajattelun toteutuksesta varhaiskasvatuksessa</p> <p>Kulttuurinen kestävä kehitys huomioidaan kulttuurikasvatussuunnitelman aktiviteetein</p>	<p>Arvio kestävä kehityksen toiminnan laajuudesta</p> <p>Ulkopäiväkotitoiminnan piirissä olevien lasten määrä</p> <p>Järjestetyt aktiviteetit</p>	<p><i>Hyvinvoiva kuntalainen:</i> lapsiystävällisyys ja nuorten huomioiminen</p>	<p>Ulkopäiväkotitoiminta ilmoitetaan tulevalle toimintakaudelle edellistä vuotta enemmän lapsia</p>

Suorite	TP 2022	TA 2023	TA 2024
Päivähoitopaikat	119	104	118
Aamu- ja iltapäivätoiminta	20	34	26

Esiopetus

Esiopetuksen järjestämisestä vastaa alakoulujen rehtori. Esiopetuksen oppilasmäärä vaihtelee lähivuosina 17–34 oppilaan välillä. Esiopetusta on järjestetty Herman Ojalan koululla sekä Kleemolan koululla. Tulevana lukuvuonna esiopetusta järjestetään samoin, Kleemolassa esiopetus toimii 1.–3. luokkien yhteydessä, huomioiden esiopetuksen ja perusopetuksen erilaiset tavoitteet.

Henkilökunta	henkilöä
Vakituiset viranhaltijat	2
Vakituiset työsuhteiset	2
Määräaikaiset	2

Esiopetuksen oppilasmäärän ennuste					
lukuvuosi	Herman Ojala	Kleemola	Sykräinen	Viitoja	yhteensä
2023–2024	26	3	1	2	33
2024–2025	18	2	6	6	32
2025–2026	12	3	1	4	20
2026–2027	16	2	3	5	27
2027–2028	9	2	3	3	17

TAVOITE	TOIMENPITEET	MITTARIT	KYTKÖS STRATEGIAAN	TOTEUTUMA
Esiopetus järjestetään tarkoituksen mukaisissa ryhmissä	Esiopetusryhmät Herman Ojalan sekä Kleemolan kouluissa	Ryhmissä enintään 20 oppilasta Opetusta järjestetään ainakin kahden koulun tiloissa.	<i>Hyvinvoiva kuntalainen:</i> lapsiystävällisyys ja nuorten huomioiminen, perusarjen helppous ja sujuvuus, riittävä resursointi lasten ja nuorten palveluissa <i>Palveleva kunta:</i> Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö, jatkuva parantaminen innovaatiota hyödyntäen	<i>Esiopetus on toteutunut tavoitteiden mukaisesti.</i>

Perusopetuksen alakoulut

Alakoulujen rehtori johtaa alakoulujen toimintaa. Opetusta järjestetään Herman Ojalan, Kleemolan, Sykräisen ja Viitojan kouluissa.

Henkilökunta	henkilöä
Vakituiset viranhaltijat	18
Vakituiset työsuhteiset	6
Määräaikaiset	5

Alakoulujen oppilasmäärä					
lukuvuosi	Herman Ojala	Kleemola	Sykräinen	Viitoja	yhteensä
2023–2024	157	16	28	35	236
2024–2025	155	13	21	30	219
2025–2026	148	16	23	34	221

2026–2027	129	15	16	30	190
2027–2028	114	17	13	29	173
2028-2029	102	14	16	28	160
2029-2030	99	16	15	22	152

TAVOITE	TOIMENPITEET	MITTARIT	KYTKÖS STRATEGIAAN	TOTEUTUMA
Perusopetusta järjestetään tarkoituksenmukaisesti	Kleemolan pienten ja Sykäräisen isojen koulujen toiminnan vakiinnuttaminen	Koulujen oppilasmäärä Kustannukset Arvio opetuksen toimivuudesta, erityisesti lasten oppimista ja kasvua ajatellen, pedagogiikka huomioiden.	<i>Hyvinvoiva kuntalainen:</i> lapsiystävällisyys ja nuorten huomioiminen, perusarjen helppous ja sujuvuus, riittävä resursointi lasten ja nuorten palveluissa <i>Palveleva kunta:</i> Kunnan menestystä tukeva organisaatio-rakenteen järkevä uudistaminen ja palveluverkon optimointi Strategiset linjaukset: Kyläkoulut nähdään vahvuutena	Isojen ja pienten koulujen toiminta ja yhteistyö on vakiintunut kevään aikana.
Koulupäivien rakenteen tarkastelu	Tavoitteena kuljetusten, ruokailun, opetuksen ja välituntien osalta mahdollisimman toimiva koulupäivä	Arvio koulupäivän rakenteen toimivuudesta, lasten, vanhempien ja henkilöstön näkemykset, perusopetuslain toteutuminen	<i>Hyvinvoiva kuntalainen:</i> lapsiystävällisyys ja nuorten huomioiminen, perusarjen helppous ja sujuvuus, riittävä resursointi lasten ja nuorten palveluissa	Alakouluilla toteutettiin kysely koulupäivän rakenteen toimivuudesta oppilaille, henkilökunnalle ja huoltajille. Kyselyn tuloksia hyödynnetään tulevan lukuvuoden suunnittelussa.

Perusopetuksen yläkoulu ja lukio

Toholammin perusopetuksen yläluokkien opetus sekä lukio toimivat Kuusiston koulun tiloissa yläkoulun ja lukion yhteisen rehtorin johtamana. Opetusta järjestetään Toholammin kunnan sekä Kokkolan kaupungin Rahkosen alueen oppilaille. Perusopetus on kunnan lakisääteinen tehtävä. Yläkoulu toimii kolmisarjaisena.

Lukiokoulutus on oppivelvollisille maksutonta. Lukiolaiset ovat kotoisin pääasiassa Toholammilta, Lestijärveltä sekä Rahkosen alueelta. Lukiokoulutus mahdollistaa lammillaisen nuoren asumisen kotona vielä toisen asteen opiskelujen aikana.

Henkilökunta	henkilöä
Vakituiset viranhaltijat	21
Vakituiset työsuhteiset	2
Määräaikaiset	0

Yläkoulun oppilasennuste			
lukuvuosi	Toholampi	Ullava	yhteensä
2023–2024	132	14	146
2024–2025	139	18	157
2026–2027	130	20	150
2027–2028	131	21	152

TAVOITE	TOIMENPITEET	MITTARIT	KYTKÖS STRATEGIAAN	TOTEUTUMA
Yläkoulu toimii järkevissä tiloissa	Tilojen korjaus aloitetaan ja Kuusiston alueen kehittäminen jatkuu.	Oppilas- määrän ja tilojen suhde Kustannukset Investoinnin toteutuminen	<i>Hyvinvoiva kuntalainen:</i> lapsiystävällisyys ja nuorten huomioiminen, perusarjen helppous ja sujuvuus, riittävä resursointi lasten ja nuorten palveluissa <i>Tasapainoinen talous:</i> talouden tasapainosta huolehtiminen, kustannustietoinen johtaminen	Kuusiston koulun tilojen laajempi korjaus ei ole alkanut. Vikoja korjattu tarpeen mukaan ja suoritettu tavanomaisia huoltotoimia. Hankittu uusia oppilastuoleja rikkoutuneiden tilalle investointivaraksesta.
Oppilaiden tuen tarpeisiin vastataan yksilöllisen ja yhteisöllisen opiskeluhoollon sekä erityisopetuksen toimin	Kouluyhteisö laatii suunnitelman tuen tarpeisiin vastaamiseksi. Avun tarpeisiin puututaan yksilöllisesti tilanteen mukaan. Hyödynnetään käytössä olevaa toimintamallia, jotta toiminta on suunnitelmallista	Suunnitelma valmistunut ja toimintamallit käytössä.	<i>Hyvinvoiva kuntalainen:</i> nuorten huomioiminen, perusarjen helppous ja sujuvuus, riittävä resursointi lasten ja nuorten palveluissa, hyvän palvelutason turvaaminen <i>Palveleva kunta:</i> asiakaslähtöinen neuvova, joustava ja ystävällinen palveluasenne, osaava ja	Oppilashuoltotyön kehittämistä koskevaa hankerahoitusta on saatu. Hanke alkaa syksyllä. Oppilaille on järjestetty tarvittavaa tukea. Kunnanhallitus perusti erityisluokanopettajan viran, johon palkataan opettaja 1.8.2024 alkaen.

	ja vastuut ovat selvillä.		hyvinvoiva henkilöstö <i>Tasapainoinen talous:</i> talouden tasapainosta huolehtiminen, kustannustietoinen johtaminen	
Koulupäivän rakenteen kehittäminen	Ruokailu järjestetään n. klo 11-12. Tarkastellaan vaihtoehtoja toteuttaa liikuntavälitunti myös yläkoululaisten koulupäivän aikana. Koulupäivä on myös kuljetusten näkökulmasta järkevästi aikataulutettu.	Kouluruokailu -suositus Koulupäivä vastaa tarkoitusta ja tukee oppimista	<i>Hyvinvoiva kuntalainen:</i> nuorten huomioiminen, perusarjen helppous ja sujuvuus, riittävä resursointi lasten ja nuorten palveluissa, hyvän palvelutason turvaaminen	Koulupäivän aikataulutusta ja kehittämisehdotuksia on selvitetty.

Lukion oppilasmäärä				
lukuvuosi	1 lk	2 lk	3 lk	yhteensä
2023–2024	30	20	24	74
2024-2025	25	30	20	75

TAVOITE	TOIMENPITEET	MITTARIT	KYTKÖS STRATEGIAAN	TOTEUTUMA
Toholammin lukioon haetaan opiskelemaan laadukkaan opetuksen vuoksi	Turvataan riittävän resurssien opetuksen laatu Pyritään saamaan opiskelijoita myös paikkakunnan ulkopuolelta.	Opiskelijamäärä ja kotipaikkakunnat, aloittavien ja valmistuvien määrä Kouluikkunasta saatavat tiedot, vertailu samankokoisten kuntien välillä.	<i>Hyvinvoiva kuntalainen:</i> nuorten huomioiminen, perusarjen helppous ja sujuvuus, riittävä resursointi nuorten palveluissa, hyvän palvelutason turvaaminen <i>Palveleva kunta:</i> asiakaslähtöinen neuvova, joustava ja ystävällinen palveluasenne, osaava ja hyvinvoiva henkilöstö, lukiokoulutuksen jatkaminen	Toholammin lukiosta valmistui keväällä 21 ylioppilasta. Jälleen Keski-Pohjanmaan paras lukio ja maan 13. paras pieni lukio.
Opiskelijat saavat	Lukiossa tarjottavaa	Eriyisopetuksen kehittäminen toteutuu hankkeen	<i>Hyvinvoiva kuntalainen:</i> nuorten huomioiminen, perusarjen helppous ja	Lukion laatu-hankkeessa on kehitetty

tarvitsemansa tuen.	erityisopetusta kehitetään.	tai työryhmän avulla.	sujuvuus, riittävä resursointi nuorten palveluissa, hyvän palvelutason turvaaminen	kokonaisvaltaisesti opiskelijoiden hyvinvointia ja osallisuutta tukevia toimia.
Toholammin lukio on kansainvälinen ja yhteistyövalmis	Yhteistyötä Latvian Jurmalaan jatketaan sekä mm. hankkein osallistutaan myös muihin kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön projekteihin. Rehtori toimii KPEDU:n ja Toholammin kunnan välisessä neuvottelukunnassa, jonka toimet palvelevat lukiota.	Liikkuvuuksien määrä, kesto, osallistujat Yhteistyöstä tunnistettava hyöty Saatu hankerahoitus, hankkeiden kytkeytyminen opetus-suunnitelmaan Neuvottelukunnan kokoontumisten määrä 3–4 /vuosi ja päätökset	<i>Hyvinvoiva kuntalainen:</i> nuorten huomioiminen ja osallisuuden lisääminen, perusarjen helppous ja sujuvuus, riittävä resursointi nuorten palveluissa, hyvän palvelutason turvaaminen <i>Palveleva kunta:</i> Kunnan menestystä tukeva organisaatorakenteen järkevä uudistaminen ja palveluverkon optimointi, lukiokoulutuksen jatkaminen	Kansainvälisen liikkuvuuden rahoituksen hakemista valmisteltu yhdessä kumppanien kanssa. Hanke ei toteutunut. Neuvottelukunta ei ole kokoontunut, mutta rehtori osallistunut 2. asteen yhteistyöryhmän kokouksiin.

Vapaa-aikapalvelut

Vapaa-aikapalvelut ovat kustannuksiaan merkittävämpi osa sivistyspalveluita ja kuntalaisten arkea. Ne edistävät kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä sekä edistävät yleisesti kuntalaisten viihtymistä paikkakunnalla.

Liikunta- ja nuorisopalvelut

Vastuuhenkilö liikunta- ja nuorisosihteeri. Kunta huolehtii liikuntapaikoista, joilla kuntalaiset liikkuvat omatoimisesti tai ohjatusti mm. seurojen järjestämissä aktiviteeteissa. Yhdistystoiminnan rooli Toholammin liikuttajana on merkittävä.

TAVOITE	TOIMENPITEET	MITTARIT	KYTKÖS STRATEGIAAN	TOTEUMA
Liikunta-palvelut tukevat kuntalaisten hyvinvointia	Tavoitetaan ainakin 100 eläkkeelle siirtynyttä kuntalaista liikunnan parissa Järjestetään useampi erilainen liikuntakampanja tai tapahtuma, joiden kohderyhmät on suunnattu eri ikäisille	Osallistuneiden lukumäärät Kampanjoiden ja tapahtumien lukumäärä Osallistujilta saatu palaute Yhdistyksille myönnettyjen avustusten määrä ja riittävyys	<i>Hyvinvoiva kuntalainen:</i> lapsiystävällisyys ja nuorten huomioiminen, terveysliikunnan merkityksen korostaminen, perusarjen helppous ja sujuvuus, hyvän palvelutason turvaaminen <i>Palveleva kunta:</i> asiakaslähtöinen neuvova, joustava ja ystävällinen palveluasenne, osaava ja hyvinvoiva henkilöstö, laadukkaiden vapaa-ajan palveluiden	Tavoitettiin kevään ohjatuissa liikuntaryhmissä n. 90 eläkeläistä. Järjestettiin lihaskuntokampanja maaliskuussa 2024, sekä hiihtokampanja Suksimestari. Kampanjat oli kohdennettu nuorisosta eläkeläisiin. Suksimestari-kampanjaan osallistui kolmisenkymmentä eri-

	<p>Tuetaan yhdistystoimintaa avustuksin.</p> <p>Hyödynnetään mahdollisuudet saada liikunta/nuorisohankkeita</p> <p>Liikuntapaikkojen hinnastot ovat yhdistyksille ja kuntalaisille edullisia</p> <p>Seniorikortti</p> <p>Liikuntapalvelut edistävät hyvinvointia</p>	<p>Hinnastot verrattuna naapurikuntiin</p> <p>Käytettyjen seniorikorttien määrä</p>	<p>tarjoaminen</p> <p><i>Tasapainoinen talous:</i> talouden tasapainosta huolehtiminen, kustannustietoinen johtaminen, hyte-kertoimen muuttujiin vastaaminen</p>	<p>ikäistä kuntalaista, lihaskuntokampanjaan niin ikään noin kolmekymmentä osallistujaa.</p> <p>Liikuntatoimi myönsi avustusta kolmelle yhdistykselle, ja nuorisotoimi kolmelle.</p> <p>Lampin hallin kuntosalin ja liikuntahallin hinnasto päivitetty vuodenvaihteessa 23-24. Hinnasto edelleen kilpailukykyinen naapurikuntiin nähden ja hinnat edullisia.</p> <p>Seniorikortteja haettu liikuntatoimesta 52kpl kevään aikana.</p> <p>Kaikukorttia käytetty liikuntapalveluihin 2kpl</p> <p>Seniorikortit aktivoineet ikä-ihmisten liikkumista.</p>
<p>Liikunta- paikat ja -välineet vastaavat tarpeita</p>	<p>Tehdään käyttötalous-hankintoja tarpeen mukaan välineitä ja paikkojen kunnossapitoa ajatellen.</p> <p>Edistetään kevyen liikenteen väylän toteutumista kirkonkylä - Lahnalampi - välille</p> <p>Avustetaan kuntalaisten ylläpitämiä avoimia harrastuspaikkoja liikuntatoimen avustuksin.</p>	<p>Hankinnat toteutuvat tarpeen mukaan.</p> <p><i>Kevyen liikenteen väylä teknisen osaston kadut ja tiet - investointi, joka toteutuessaan palvelee myös liikuntapaikkana</i></p> <p>Myönnettyjen avustusten määrä.</p>	<p><i>Hyvinvoiva kuntalainen:</i> perusarjen helppous ja sujuvuus, hyvän palvelutason turvaaminen</p> <p><i>Viihtyisä asuminen:</i> hyvät luonto-, virkistys- ja liikuntareitit</p> <p><i>Palveleva kunta:</i> laadukkaiden vapaa-ajan palveluiden tarjoaminen</p> <p><i>Tasapainoinen talous:</i> talouden tasapainosta huolehtiminen, kestävä investointitaso, kustannustietoinen johtaminen, hyte-kertoimen indeksimuuttujiin vastaaminen</p>	<p>Ei uusia isoja hankintoja kevään 2024 aikana.</p> <p>Kuntalaisten ylläpitämiä avoimia harrastuspaikkoja tuettu talven 23-24 aikana liikuntatoimen avustuksilla kahdelle talviliikuntakohteelle (erämaalatu ja Toukolan ladut).</p>
<p>Ehkäistään liikunta- paikkojen vikoja, omaisuuden</p>	<p>Liikuntapaikoilla on nimetty hoitaja</p> <p>Käyttäjien turvallisuudesta huolehtiminen:</p>	<p>Henkilötyövuodet</p> <p>Liikuntapaikkojen silmämääräinen</p>	<p><i>Hyvinvoiva kuntalainen:</i> perusarjen helppous ja sujuvuus, hyvän palvelutason turvaaminen</p>	<p>Liikuntapaikkojen hoitaja irtisanoutui alkuvuodesta 2024. Liikuntapaikkoja on hoidettu tilapäisesti ostopalveluin. Kesäajan</p>

<p>arvon laskua sekä vahinkoja riittävällä kunnossa- pidolla</p>	<p>hiekoitus, liikuntapaikkojen ja -välineistön säännöllinen tarkistus</p>	<p>kunto, reklamaatiot</p> <p>Ei merkittäviä henkilö- tai omaisuusvahinkoja liikuntapaikkojen kunnan vuoksi</p>	<p><i>Viihtyisä asuminen:</i> hyvät luonto-, virkistys- ja liikuntareitit</p> <p><i>Palveleva kunta:</i> laadukkaiden vapaa-ajan palveluiden tarjoaminen, osaava ja hyvinvoiva henkilöstö</p> <p><i>Tasapainoinen talous:</i> talouden tasapainosta huolehtiminen, hyte-kertoimen indeksimuuttujiin vastaaminen</p>	<p>työt hoidetaan pääosin omana työnä. Talvikauden kunnossapitotoimet suunnitellaan syksyyn mennessä.</p>
<p>Toteutetaan ennalta ehkäisevää ja varhaiseen puuttumiseen perustuvaa nuorisotyötä</p>	<p>Nuorisovaltuusto kokoontuu säännöllisesti ja ottaa osaa maakunnallisiin tilaisuuksiin</p> <p>Mahdollisuuksien rajoissa osallistutaan mm. Villa Elban toimintaan</p> <p>Koulunuorisotyöntekijä hankkeella toukokuun 2024 loppuun saakka</p> <p>Etsivä nuorisotyö tavoittaa yhteiskunnasta pudonneita ja putoamassa olevia nuoria.</p> <p>Nuorisotilan toiminta vakiintuu uuden tilan avauduttua.</p>	<p>Järjestetyt aktiviteetit, määrä ja laatu</p> <p>Osallistujien määrä</p> <p>Saatu hankerahoitus ja hanketoiminta</p> <p>Nuorilta saadut ideat, aloitteet ja lausunnot</p> <p>Valtionavustukset</p> <p>Nuortentilan kävijämäärien seuranta</p>	<p><i>Hyvinvoiva kuntalainen:</i> lapsiystävällisyys ja nuorten huomioiminen sekä osallisuuden lisääminen</p> <p><i>Palveleva kunta:</i> asiakaslähtöinen neuvova, joustava ja ystävällinen palveluasenne, osaava ja hyvinvoiva henkilöstö</p> <p><i>Tasapainoinen talous:</i> hyte-kertoimen indeksimuuttujiin vastaaminen</p> <p>Tasapainoinen talous: Talouden tasapainosta huolehtiminen</p>	<p>Nuorisovaltuusto ideoinut ja osin toteuttanut yhteistyössä toimintaa, kuten nuorisotoimen kanssa yläkouluikäisten discon toukokuussa.</p> <p>Nuorisotoimi mukana Villa Elban Kenttätyöntekijöiden koulutuksessa 13.5. Aiheina Vape, nuorten kohtaaminen, sekä nuorisotilojen säännöt.</p> <p>Koulunuorisotyöntekijä hankkeella toukokuun 24 loppuun.</p> <p>Nuorisotilassa toteutettu monipuolista ohjattua toimintaa keväällä -24 nuorten toiveiden pohjalta (kyselyt). Tapahtumia, kuten vapputempaus, pääsiäisrieha, leffailtoja, korupajaa. Myös koulun jälkeiset nuorten iltapäivät olleet suosittuja, tavoittaneet parhaimmillaan yli 30 nuorta.</p>

Kirjasto- ja kulttuuripalvelut

Vastuuhenkilö on kirjastopalveluiden osalta kirjastonjohtaja. Kirjastolla on kaksi toimipaikkaa: pääkirjasto ja Sykäräisen sivukirjasto. Lisäksi toimitaan koulujen kanssa yhteistyössä.

Kulttuuripalveluiden vastuuhenkilö on kulttuurisihteeri. Kulttuuritapahtumia järjestetään mm. Kulttuurisalisissa ja Pajamäen perinnekeskuksessa sekä kesällä torilla.

TAVOITE	TOIMENPITEET	MITTARIT	KYTKÖS STRATEGIAAN	TOTEUTUMA
Järjestetään monipuolisesti lasten kulttuuri-toimintaa	<p>Kulttuurikasvatus -suunnitelma käytössä, kts. kasvatus- ja opetus</p> <p>Hyödynnetään lastenkulttuuri-keskus Lykyn tarjontaa</p>	<p>Järjestettyjen tilaisuuksien määrä ja laatu</p> <p>Lastenkulttuuri-keskus Lykyn kanssa tehdyn yhteistyön laajuus</p>	<p><i>Hyvinvoiva kuntalainen:</i> lapsiystävällisyys ja nuorten huomioiminen, hyvän palvelutason turvaaminen</p> <p><i>Palveleva kunta:</i> laadukkaiden vapaa-ajan palveluiden tarjoaminen</p> <p><i>Tasapainoinen talous:</i> talouden tasapainosta huolehtiminen, kustannustietoinen johtaminen, hyte-kertoimen indeksimuuttujiin vastaaminen</p>	<p>Toteutettu suunnitelman kakkostason toimintaa; Teatteri Mukamaksen esitys varhaiskasvatukselle</p> <p>Lykky toteuttanut yhden työpajan varhaiskasvatukselle</p>
Toholampi tunnetaan monipuolisista kulttuuri-aktiviteeteista	<p>Järjestetään tilaisuuksia yhteistyössä yhdistysten ja seurakuntien kanssa n. 100 kpl</p> <p>Osallistutaan K-P:n siirtolaisuus hankkeeseen</p> <p>Hyödynnetään mahdollisuudet saada kulttuuri-hankkeita</p> <p>Avustetaan kulttuuritoimijoita</p>	<p>Järjestettyjen tilaisuuksien määrä ja laatu</p> <p>Yhteistyö-hankkeiden määrä ja saatu rahoitus</p> <p>Jaettujen avustusten määrä</p>	<p><i>Hyvinvoiva kuntalainen:</i> perusarjen helppous ja sujuvuus, hyvän palvelutason turvaaminen</p> <p><i>Palveleva kunta:</i> asiakaslähtöinen neuvova, joustava ja ystävällinen palveluasenne, laadukkaiden vapaa-ajan palveluiden tarjoaminen</p> <p><i>Tasapainoinen talous:</i> talouden tasapainosta huolehtiminen, hyte-kertoimen</p>	<p>Järjestetty 27 tilaisuutta ja kaksi näyttelyä</p> <p>Yksi paikallisen siirtolaiشانke-työryhmän palaveri</p> <p>K-P:n kulttuuri-rahastolta kaksi apurahaa Lampille</p> <p>Kaikukortti-käyntejä neljä kpl</p> <p>Etäluentojen lisäksi mm. konsertit Männistössä, Kelan kuulemistilaisuus,</p>

	<p>Kulttuuri edistää hyvinvointia.</p> <p>Jatketaan Kaikukortti- ja ystäväkortti-toimintaa.</p> <p>Järjestetään ikääntyville suunnattua toimintaa esim. Ikääntyvien yliopiston etäluentoja</p>		indeksimuuttujiin vastaaminen	veteraanipäivän juhla
<p>Kirjasto innostaa eri ikäryhmiä lukemaan ja tekee aktiivista koulu-yhteistyötä</p>	<p>Kirjavinkkauksia ja kirjastonkäytön opetusta tarjotaan aktiivisesti koululaisille ja lukiolaisille. Kirjavinkkauksia myös aikuisasiakkaille yhteistyössä eri järjestöjen kanssa.</p> <p>Kirjastossa järjestetään luokkakäyntejä ja myös kirjastohenkilökunta jalkautuu kouluille.</p> <p>Lampin malli -hankkeessa kirjastohenkilökunta pitää alakoululaisten lukukerhoa.</p> <p>Yhteinen kirjailijavieras-hanke Kannuksen kaupunginkirjaston kanssa</p>	<p>Toiminnan määrä, laatu ja laajuus</p> <p>Kirjavinkkausten, kirjastonkäytön opetuksen ja luokkakäyntien määrä</p> <p>Kerhoihin osallistuvien lasten määrä, kerhoja myös sivukouluilla</p> <p>Saatu rahoitus, kirjailijavierailujen määrä</p>	<p><i>Hyvinvoiva kuntalainen:</i> perusarjen helppous ja sujuvuus, hyvän palvelutason turvaaminen</p> <p><i>Palveleva kunta:</i> asiakaslähtöinen neuvova, joustava ja ystävällinen palveluasenne, laadukkaiden vapaa-ajan palveluiden tarjoaminen, osaava ja hyvinvoiva henkilöstö</p> <p><i>Tasapainoinen talous:</i> talouden tasapainosta huolehtiminen</p>	<p>Kirjavinkkausta pidetty kahdelle seniorikerholle sekä alakouluilla.</p> <p>Lukukerhoja pidetty Viitojan koululla.</p> <p>Toholammin ja Kannuksen kirjastojen yhteiseen Lukeva Lestijokilaakso-kirjailijavieras-hankkeeseen saatiin 14 000e avustusta.</p>
<p>Kirjasto tarjoaa monipuolisia, ajantasaisia palveluita ja opastaa niiden käyttöön</p>	<p>Omatoimikirjasto-palvelusta kerrotaan kuntalaisille ja opetetaan käyttöä.</p> <p>Kirjastossa monipuolista tapahtumatoimintaa eri ikäisille</p>	<p>360- > 500 asiakasta</p> <p>Tapahtumien määrä ja monipuolinen tarjonta</p>	<p><i>Hyvinvoiva kuntalainen:</i> perusarjen helppous ja sujuvuus, hyvän palvelutason turvaaminen</p> <p><i>Palveleva kunta:</i> asiakaslähtöinen neuvova, joustava ja</p>	<p>Omatoimiasiakkaita 408</p> <p>Tapahtumia kaikenikäisille 20: satutuokiot, nuorten lukupiiri, Ikääntyvien yo, Lasten vaalit, kirjailijavierailut</p>

	<p>Digineuvontahanke yhteistyössä Kannuksen kaupunginkirjaston kanssa: digitukea ja -neuvontaa, uuden valtakunnallisen e-kirjaston tehokas käyttöönotto</p> <p>Hakeutuvien kirjastopalveluiden kehittäminen</p>	<p>Saatu rahoitus ja digiopastusten määrä sekä laatu</p> <p>Kotipalveluasiakkaiden määrä</p>	<p>ystävällinen palveluasenne, laadukkaiden vapaa-ajan palveluiden tarjoaminen, jatkuva parantaminen innovatiivisia ja sähköisiä ratkaisuja hyödyntäen</p>	<p>Rahoitusta saatu Kannuksen ja Toholammin kirjastojen yhteiseen Lestijoen Digilaakso-hankkeeseen yht. 21 000 e.</p> <p>Kotipalveluasiakkaita 4</p> <p>Kuntien yhteinen E-kirjasto avattiin käyttöön 29.4.</p>
--	---	--	--	---

TUNNUSLUVUT

Suorite	TP 2023	TA 2024	TOTEUMA
Kulttuurisalin kävijämäärä	6516	6.200	1984 (4/24)
Kulttuuriavustukset yhdistyksille €	7.500	8.000	0
Liikuntatoimen avustukset yhdistyksille €	12.000	12.000	0
Nuorisotoimen avustukset yhdistyksille €	12.000	12.000	0
Nuorisovaltuuston kokoontuminen	6	6	3

Henkilöstö	Virat ja toimet kpl	TP 2022	TP 2023	TA 2024	TOTEUMA
Vakinaiset viranhaltijat	63	81*	85*	42	42
Vakinaiset työsuhteiset	26			34	37
Määräaikaiset viranhaltijat		28*	30*	4,5	8
Määräaikaiset työsuhteiset	4,8			16,5	25
Yhteensä	93,8	109*	115*	97	112

Henkilöstömäärä on vuoden 2022 vahvistamattoman tilinpäätöksen tasolla. Työntekijämäärää kasvattaa mm. hankeavustuksilla palkattujen henkilöiden määrä.

* Henkilöstöraporteissa ei ole eritelty viranhaltijoita ja työsuhteisia työntekijöitä. Luvut sisältävät sekä virat että työsuhteiset tehtävät.

Huhtikuu 2024 Sivistosasto

	2023 tilinpäätös	TA2024	Huhtikuu 2024 vuoden alusta	Toteuma-%	Huhtikuu 2023 vuoden alusta
Myyntituotot ulkoiset	496 708	340 960	93 307	27 %	132 172
Maksutuotot ulkoiset	102 026	106 500	38 223	36 %	44 068
Tuet ja avustukset ulkoiset	225 786	223 000	208 754	94 %	241 977
Muut toimintatuotot ulkoiset	124 731	63 900	39 040	61 %	29 668
TOIMINTATUOTOT ULKOISET	949 251	734 360	379 324	52 %	447 885
TOIMINTATUOTOT SISÄISET	840	1 000	0	0 %	240
TOIMINTATUOTOT YHT	950 091	735 360	379 324	52 %	448 125
Henkilöstökulut ulkoiset	-5 193 891	-5 161 855	-1 640 991	32 %	-1 603 730
Palvelujen ostot ulkoiset	-706 459	-798 260	-272 476	34 %	-264 520
Aineet, tarvikkeet ja tavarat ulkoiset	-297 641	-280 830	-61 823	22 %	-83 057
Avustukset ulkoiset	-156 440	-174 700	-35 095	20 %	-45 533
Muut toimintakulut ulkoiset	-102 504	-85 164	-54 186	64 %	-50 675
TOIMINTAKULUT ULKOISET	-6 456 936	-6 500 809	-2 064 571	32 %	-2 047 514
TOIMINTAKULUT SISÄISET	-2 574 112	-2 883 229	-1 009 656	35 %	-851 981
TOIMINTAKULUT YHT	-9 031 048	-9 384 038	-3 074 227	33 %	-2 899 495
NETTO ENNEN POISTOJA	-8 080 957	-8 648 678	-2 694 903	31 %	-2 451 370
Poistot ja arvonalentumiset	-48 013	-68 357	-26 673	39 %	-7 937
NETTO	-8 128 970	-8 717 035	-2 721 577	31 %	-2 459 306

Käyttötalous yhteensä

Huhtikuu 2024 Käyttötalous yhteensä

	2023 tilinpäätös	TA2024	Huhtikuu 2024 vuoden alusta	Toteuma-%	Huhtikuu 2023 vuoden alusta
Myyntituotot ulkoiset	19 410 008	18 240 425	6 492 474	36 %	6 478 668
Maksutuotot ulkoiset	2 811 549	2 827 500	841 290	30 %	856 442
Tuet ja avustukset ulkoiset	456 297	463 200	210 862	46 %	272 769
Muut toimintatuotot ulkoiset	1 662 993	1 341 016	542 744	40 %	448 111
TOIMINTATUOTOT ULKOISET	24 340 847	22 872 141	8 087 370	35 %	8 055 990
TOIMINTATUOTOT SISÄISET	4 049 978	4 264 195	1 452 706	34 %	1 293 717
TOIMINTATUOTOT YHT	28 390 825	27 136 336	9 540 076	35 %	9 349 707
Henkilöstökulut ulkoiset	-23 914 345	-23 336 137	-6 822 947	29 %	-6 713 751
Palvelujen ostot ulkoiset	-5 566 498	-5 793 906	-1 841 826	32 %	-1 627 942
Aineet, tarvikkeet ja tavarat ulkoiset	-2 066 461	-1 929 989	-661 102	34 %	-716 519
Avustukset ulkoiset	-1 404 347	-1 294 700	-410 045	32 %	-434 636
Muut toimintakulut ulkoiset	-715 832	-228 434	-171 940	75 %	-114 538
TOIMINTAKULUT ULKOISET	-33 667 484	-32 583 166	-9 907 860	30 %	-9 607 386
TOIMINTAKULUT SISÄISET	-4 049 978	-4 264 190	-1 452 706	34 %	-1 293 717
TOIMINTAKULUT YHT	-37 717 462	-36 847 356	-11 360 566	31 %	-10 901 103
NETTO ENNEN POISTOJA	-9 326 637	-9 711 020	-1 820 490	19 %	-1 551 396
Poistot ja arvonalentumiset	-1 075 940	-934 252	-317 860	34 %	-302 529
NETTO	-10 402 577	-10 645 272	-2 138 350	20 %	-1 853 925

INVESTOINTIEN TOTEUMA

INVESTOINNIT	TP2023	TA2024	TOT 4/2024
HALLINTO			
ATK-ohjelmat	0	-15 000	0
Maa-alueet	-20 719	-50 000	0
Osakkeet ja osuudet	-304 875	0	0
TEKNINEN			
Kiinteistöjen korjaukset	0	-125 000	0
Tk vimärisukitus	-37 911	0	0
Eläinlääkärin autotalli	-59 027	0	0
Kv-halli lastauslaituri	-45 800	0	0
Kunnantalon putkiremontti	0	0	-6 536
Tk:n rappaus	-40 351	0	0
Kaavateiden rakentaminen	0	-175 000	0
Porkolantien korjaus	-19 636		0
Kuusistontien korjaus	-106 106		-2 385
Sähkölatauspisteet	0	-25 000	
Kaasutankkausaseman pohjatyöt	0	-100 000	0
Juustotie 41, varikko	-18 693		0
Tiekyltit	-11 410		0
SIVISTYS			
Kuusiston koulun korjaus	121 479	0	0
Kuusiston koulualueen suunnittelu	-13 695	0	0
Kuusiston liikunta-alueen kehitys	-56 517	0	0
Artesaani	3 600	0	0
Taidehankinta liikenneympyrään	-12 097	0	0
Yleisurheilukenttä	-21 985	0	0
Varastorakennus	-4 119	0	0
Sivistyksen kalusteiden hankinta	0	-20 000	-5 845
Kulttuurisalin laitteet	-19 581		
INVESTOINNIT YHTEENSÄ			
Investointihankinnat yht	-667 444	-510 000	-14 766
Muut tuet ja avustukset	0	0	0
Myynnit	0	0	0
Investoinnit netto (-/tulo)	-667 444	-510 000	-14 766

KUNTA KÄYTTÖTALOUS TULOSALUEITTAIN SEKÄ INVESTOINNIT JA RAHOITUS

TP2023 Toholammin kunta	TA2024	TOT 4/2024	TOT 4/2023	Toteuma%
Hallinto-osasto				
-1 262 349 Hallinto yhteensä	-1 224 620	-520 664	-375 254	43 %
449 802 Lomatoimen osasto	0	1 382 068	1 386 598	812981176 %
Tekninen osasto				
-756 540 Hallinto ja toimisto	-360 031	-123 512	-258 692	34 %
980 860 Tilapalvelut	660 755	268 201	281 918	41 %
-1 790 Palo- ja pelastustoimi	0	0	-1 790	
-347 033 Rakennus- ja ympäristöltk	180 231	-21 790	-24 429	-12 %
-52 200 Maaseututoimi	-55 077	-18 330	-17 705	33 %
-256 430 Ympäristöterveydenhuolto	-263 600	-91 560	-90 672	35 %
-433 133 Tekninen yhteensä	162 277	13 009	-111 370	8 %
Sivistysosasto				
-574 270 Sivistys	-537 123	-111 870	-117 932	21 %
-1 716 601 Päivähoito	-1 694 929	-549 476	-521 273	32 %
-5 308 347 Koulutus	-5 892 631	-1 946 619	-1 718 359	33 %
-481 739 Vapaa-aika	-523 995	-86 938	-93 805	17 %
-8 080 957 Sivistys yhteensä	-8 648 678	-2 694 903	-2 451 369	31 %
-9 326 637 TOIMINTAKATE	-9 711 020	-1 820 490	-1 551 395	19 %

TP2023 Toholammin kunta	TA2024	TOT 4/2024	TOT 4/2023	Toteuma%
Verotulot				
4 240 878 - kunnallisvero	4 340 000	1 535 850	2 042 735	35 %
696 228 - yhteisövero	589 145	262 545	376 975	45 %
700 180 - kiinteistövero	815 000	47 638	-42 064	6 %
5 637 286 Yhteensä	5 744 145	1 846 033	2 377 645	32 %
Valtionosuudet				
4 274 384 - yhdenputken valtionosuus	4 257 559	1 410 880	1 421 436	33 %
160 910 - opetus- ja kulttuuritoimi	202 306	70 344	67 428	35 %
698 965 - veromenetysten korvaus	694 162	232 336	232 988	33 %
5 134 259 Yhteensä	5 154 027	1 713 560	1 721 852	33 %
10 771 545 Verotulot ja valtionosuudet yhteensä	10 898 172	3 559 593	4 099 497	33 %
-245 545 Rahoituserät netto	-248 900	-59 027	-105 020	24 %
1 199 363 VUOSIKATE	938 252	1 680 076	2 443 082	179 %
-1 075 940 Poistot ja arvonalennukset	-934 252	-317 860	-302 529	34 %
123 423 TILIKAUDEN TULOS	4 000	1 362 216	2 140 554	34055 %
1 045 751 Viemärlaitos tulos	-4 000	0	-138 299	
1 169 174 Tulos kunta + VLL	0	0	2 002 254	

TP2023 Toholammin kunta	TA2024	TOT 4/2024	TOT 4/2023
Toiminnan rahavirta			
1 199 363 Vuosikate	938 252	1 680 076	2 443 082
0 Satunnaiset erät +/-	0	0	0
0 Tulorahoituksen korjauserät +/-	0	0	0
1 199 363 Toiminnan rahavirta yhteensä	938 252	1 680 076	2 443 082
Investoinnit			
-667 595 Käyttöomaisuusinvestoinnit (-)	-510 000	-14 767	-142 870
0 Rahoitusosuudet investointimenoihin(+)	0	0	0
0 Käyttöomaisuuden myyntitulot(+)	0	0	0
-667 595 Investoinnit netto	-510 000	-14 767	-142 870
531 768 Toiminnan ja investointien rahavirta	428 252	1 665 309	2 300 212
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA			
Antolainauksen muutokset			
-2 978 000 Antolainasaamisten lisäykset	-1 280 000	0	
2 325 785 Antolainasaamisten vähennykset	1 280 000	0	453 750
-652 215 Antolainauksen muutokset yht	0	0	453 750
Lainakannan muutokset			
0 Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	0	
-448 010 Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-448 010	-58 423	-57 341
-6 000 000 Lyhytaikaisten lainojen muutos	50 000	0	-1 500 000
-6 448 010 Lainakannan muutokset yht	-398 010	-58 423	-1 557 341
-6 568 457 Vaikutus maksuvalmiuteen	30 242	1 606 886	1 196 621

Lainamäärän kehitys

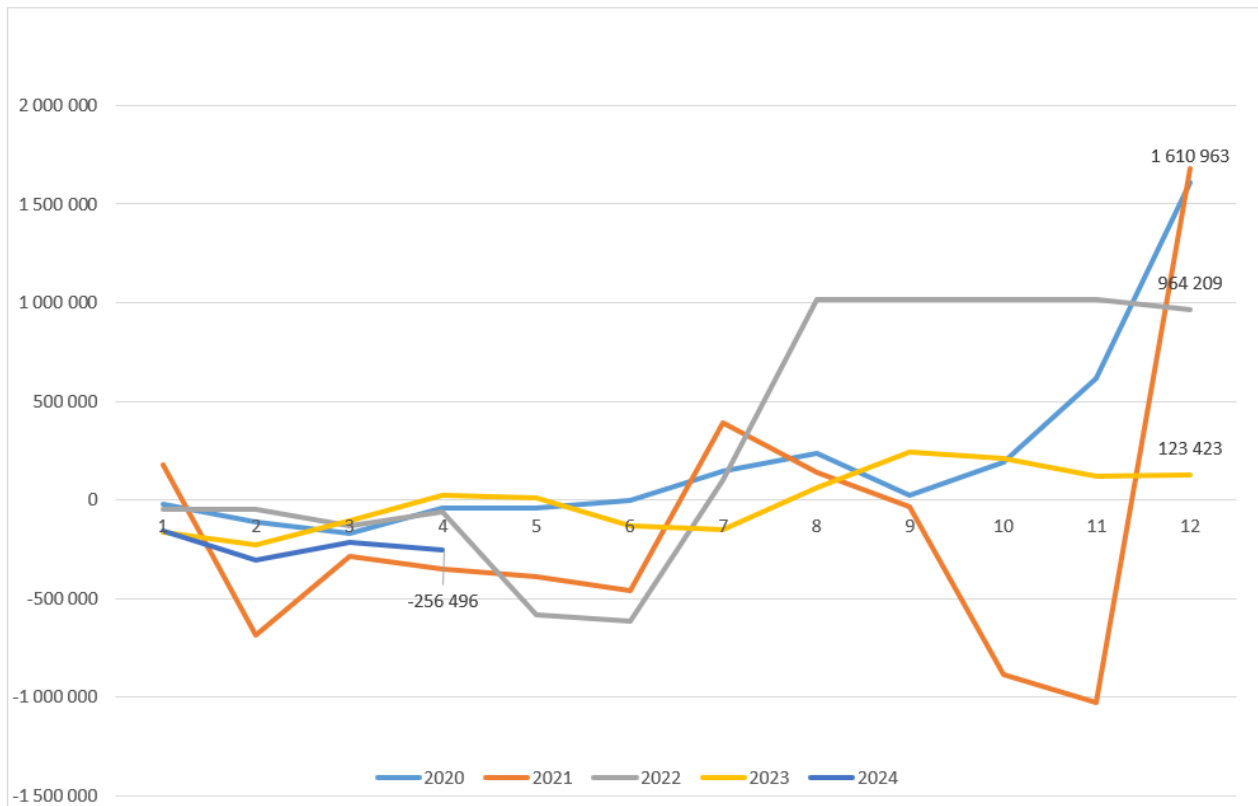
TP2023 Toholammin kunta	TA2024	TOT 4/2024	TOT 4/2023
10 888 023 Lainamäärä kunta	10 990 013	10 829 600	15 778 692
10 888 023 Lainat koko kunta	10 990 013	0	10 829 600

Taseen kertynyt yli-/alijäämä kunta sekä viemäri liikelaitos

TP2023 Toholammin kunta	TA2024	TOT 4/2024	TOT 4/2023
Taseen kertynyt yli-/alijäämä kunta+VLL			
5 335 892	4 166 718	6 698 108	6 168 972

TALOUSKÄYRÄ vuosina 2024, 2023, 2022, 2021 ja 2020

Toteutunut vuodet 2020–2024

Talouskäyrässä huomioitu tiedossa olevat tai arviot kuukausittaisista tuotoista ja kuluista, mitkä eivät ole vielä kirjanpidossa. Käyttötuloista on vähennetty hankkeisiin saatuja avustuksia ja muita tuloja, mitä ei ole vielä käytetty. Käyttötalousmenot on oikaistu vastaamaan oletettavaa toteutumaa. Verotulot ja valtionosuus yhteensä on arvioitu toteutuvan budjetin mukaisena. Huhtikuun lopun tilanne on tässä kuvassa 353 134 euroa alijäämäinen, kun se kirjanpidosta raportoituna näyttää 1 362 216 euroa ylijäämää. Talouskäyrä ei sisällä viemärikielaitosta.

YHTIÖT

Viemäri Oy

Vastuuhenkilö   **Viemäri Oy:n hallitus**

Toiminta-ajatus: Viemärilaitos huolehtii asiakkaiden viemäriveresien poisjohtamisesta ja käsittelystä Toholammin kirkonkylällä sekä Sykäräisen toiminta-alueella

Tavoitteet 2024

Tavoite	Mittari	Mittarin tavoitearvo
Puhdistamot täyttävät ympäristöluvan vaatimukset	Poikkeamien lukumäärä	Poikkeamien lukumäärä <1
Viemäriverkoston toiminta ei aiheuta ympäristöhaittaa	Ympäristöhaittaa aiheuttavat tapahtumat	Tapahtumien lukumäärä <1
Talouden tasapainottaminen	Osavuosisikatsaukset ja tilinpäätös	Tulos arvioitua parempi

	TA2024	TOT2024	(1-4/2024)	TOT-%
LIIVEVAIHTO	699 700	184 396		
Liiketoiminnan muut tuotot	0	5 719		
	699 700	190 115		27 %
Materiaalit ja palvelut ostot tilikauden aikana		-91 306		
Palvelujen ostot		-28 360		
Henkilöstökulut				
palkat ja palkkiot		-22 423		
saadut kelakorvaukset		5 988		
Henkilösivukulut				
Eläkekulut		-2 721		
Muut henkilösivukulut		-607		
	-78 854	-19 763		25 %
Poistot ja arvonalentumiset	-194 329	-38 113		20 %
Liiketoiminnan muut kulut	-310 617	-47 384		15 %
Rahoitustuotot ja kulut				
Muille maksetut korkokulut		-24 913		
Muut rahoituskulut		-45		
	-115 900	-24 958		22 %
Tilikauden voitto/tappio	0	-59 769		

Kiinteistö Oy Toholammin vuokratilat (100 %)

Vastuuhenkilö: toimitusjohtaja Maija Hjelmeroos
Kiinteistöyhtiön hallitus

Toiminta-ajatus: Omistaa ja hallita Toholammin kunnassa vuokratilakiinteistöjä sekä vuokrata niiden huonetiloja. Vuokraus tapahtuu omakustannusperiaatteella.

TAVOITTEET 2024

Tavoite	Mittari	Mittarin tavoitearvo	Toteutunut 30.4.2024
Toimintaedellytykset mahdollistava tulorahoitus	Käyttöaste	>80 %	78,82
Asukkaiden tarpeisiin vastaava vuokrataso ja asuntokanta	Asukkaiden vaihtuvuus	< 25 %	6 %
Onnistunut asukasvalinta ja riskinhallinta vuokrasuhteissa	Luottotappioiden määrä	< 1.500 €	0 €

Asuntojen käyttöaste on hienoisessa laskussa. Alkuvuodesta on kuitenkin tehty kuusi uutta vuokrasopimusta. Lainakanta on pienentynyt ja korjausmäärärahojen tulisi riittää koko vuodeksi.

Vesivahinkoasunnon remonttia koskevat vakuutuskorvausrahat 9500 euroa näkyvät vasta toukokuulla, joten ne eivät vielä ole mukana tässä laskelmassa. Uusia vahinkoja ei ole ilmennyt.

Lämmityskulut ovat ylittyneet huomasti, mutta ne kyllä tasaantuvat loppuvuodesta. Yhteen rivitaloon on tullut koko vuoden lämmitysöljy jo tammikuussa.

KOY Toholammin Vuokratilat	TP2023	TA2024	TOT 4/2024	Tot.-%	TOT 4/2023
TULOSLASKELMA					
KIINTEISTÖN TUOTOT					
Vuokrat	605 833	623 000	196 510	31,54	202 336
Käyttökorvaukset	31 619	31 400	10 949	34,87	10 551
Muut kiinteistön tuotot	31 986	40 000	40 357	100,89	30 000
	669 438	694 400	247 816	35,69	242 887
LUOTTOTAPPIOT JA OIKAISUERÄT	2 440	4 000	242	6,05	77
KIINTEISTÖN HOITOKULUT	-570 094	-498 074	-195 051	39,16	-207 635
KÄYTTÖKATE/HOITOKATE	101 784	200 326	53 007	26,46	35 327
Poistot ja arvonalentumiset	-180 576	-180 576	-60 192	33,33	-60 192
Rahoitustuotot ja kulut	-25 526	-27 750	-1 101	3,97	-502
TILIKAUDEN TULOS	-104 318	-8 000	-8 286	103,58	-24 450

Toholammin Kehitys Oy (100 %)

Vastuhenkilö   **Toholammin kehitys Oy:n hallitus**

Toiminta-ajatus: Toholammin kehitys Oy tuottaa kiinteistönhuoltopalveluita omistamilleen kiinteistöille.

Elinkeinopalvelut ovat siirtyneet kunnalle ja Kaustisen Seutukunnan yhteistyöllä tuotettaviksi palveluiksi. Kehitysyhtiön toiminta rajoittuu toimitilojen vuokraukseen ja yritysrahoitukseen.

Toimitilojen korjausinvestointien ennustetaan kasvavan kiinteistöjen ikääntyessä.

Tavoitteet 2024

Tavoite	Mittari	Mittarin tavoitearvo	Tilanne 30.04.2024
Toimitilojen vuokrausaste ja tuotto	Vuokrausaste, tuotto €	100 %, Budjetoitu tuotto	99 % vuokrausaste
Sijoitustoiminnan tuotto	Tuotto €	Budjetoitu tuotto	Budjetoitu tuotto vähenee lainojen ylimääräisen lyhennyksen vaikutuksesta.

Osavuositarkastus 1-4/2024	TP 2023	TA 2024	TOT 0424	Tot-%	TOT 0423
Liikevaihto	432 676	411 009	151280	36,8	162631
+ Liiketoiminnan muut tuotot	0	0	0		0
- Materiaalit ja palvelut	0	0	0		0
- Muuttuvat henkilöstökulut	0	0	0		0
- Muut muuttuvat kulut	0	0	0		96
Myyntikate	432676	411009	151280	36,8	162727
- Kiinteät henkilöstökulut	-1740	0	0		0
- Liiketoiminnan muut kulut	-154014	-67211	-58586	87,1	-35133
Käyttökate	276922	343798	92693	26,9	127 594
- Poistot ja arvonalentumiset	-176117	-202 811	-57968	28,5	-727991
= Liikevoitto	100804	140987	34724	24,6	54802
+/- Rahoitustuotot ja -kulut	25296	21090	-2631	-12,4	16472
Tuloverot	-25074	-25932	-6418	24,7	-13779
= Tilikauden voitto/tappio	101027	109649	25674		57496

Toholammin Energia Oy konserni (96,66 %)

Vastuhenkilö Toimitusjohtaja Toni Mäki-Asiala
Toholammin Energia Oy:n hallitus

Toiminta-ajatus: Jotta ihmisillä olisi joku, jonka kanssa lämmitys on helppoa, varmaa ja edistyksellistä.

Tavoitteet 2024

Tavoite	Mittari	Mittarin tavoitearvo	Toteuma 30.4.2024
Näkyvyyden parantaminen	Some-näkyvyys	>12 julkaisua / vuosi	16 kpl
Asiakkaiden huomiointi	Asiakaspäivät	1 kpl	-
Uusien lämpöasiakkuuksien hankinta	Määrä	3 kpl	2 kpl
Koulunmäen laitoksen saneeraus osa 1	Savukaasujen puhtaus	30 % pienemmät hiukkaspäästöt	Saneeraus aloitettu

Kevät 2024

Saimme solmittua alkuvuodesta sopimukset kahdesta uudesta omakotitalon kaukolämpöliittymästä. Lämpöä tarjottiin kolmeen kohteeseen.

Aloitimme yhteistyön erään yrityksen kanssa markkinointisisällön tuottamisesta. Tavoitteena on parantaa meidän näkyvyyttämme ja tässä ulkopuolisen yrityksen rooli on tehdä julkaisuja ja artikkeleita meidän nettisivullemme ja someen antamiemme aiheiden ja suuntaviivojen pohjalta. Yhteistyö alkoi helmikuun lopulla.

Voimalaitokselta löysimme uuden energiansäästökohteen kattilan ulkovaipasta, joka säteilee ja johtaa lämpöä meidän kattilasaliimme. Aloitimme selvitystyön lisäeristeen hinnan ja teknisen sopivuuden selvittämiseksi, jonka yhteydessä kartoitamme myös muita vaihtoehtoja lämmön hyödyntämiseksi.

Lämmöntoimitus on ollut kevään ajan asiakkaille katkeamatonta kahta lyhyttä verkoston vuodonkorjauskatkosta lukuun ottamatta. Myös tuotanto voimalaitoksella on ollut kokonaisuudessa toimivaa ja se riitti kattamaan taajaman lämmitystarpeen myös kovilla tammikuun pakkasilla. Öljyn käyttö Toholammilla on ollut tästä syystä naapurikuntiin verrattuna erittäin vähäistä.

Arviot lähitulevaisuuden tapahtumista

Toisen kolmanneksen alussa saneeraamme koulunmäen lämpölaitosta muun muassa uusilla taajuusmuuttajilla sekä savukaasunpuhdistuslaitteistolla. Liitämme lisäksi kaukolämpöverkostoon kaksi uutta asiakasta sekä aloitamme voimalaitoksella kesäseisokin kunnostus-, tarkastus- ja huoltotoimenpiteet.

Olemme mukana Toukomarkkinoilla oman telттаosaston kanssa. Kilpailutamme koulunmäen laitokselle uuden polttoaineen toimitussopimuksen kesäkuun aikana vuosille 2025 ja 2026. Kesätyöntekijä aloittaa meillä työt kesäkuun lopulla.

Talous

Taloudellisesti alkuvuosi on mennyt suunniteltua paremmin suuremman lämmön myynnin ja pienempien kunnossapito- ja korjauskulujen vuoksi. Loppuvuoden korkokulut näyttävät ylittävät ennusteen arviolta 4 %:lla, koska Euribor on laskenut kevään aikana odotettua vähemmän. Muilta osin tulossennuste näyttää kuitenkin reilusti budjetoitua parempaa tulosta vuodelle 2024.

Energisoiva Oy:llä on mennyt myös taloudellisesti odotettua paremmin, koska sähkön pörssihinta ylitti viime syksyn odotukset talven aikana. Energisoiva on ostanut toimitusjohtajan työpalvelusta Toholammin Energia Oy:ltä. Energisoiva Oy vastaa alapuolisen tuloslaskelman tuloksesta noin 100 000 € osuudella.

Toholammin Energia Oy Konserni	TP2023	TA2024	TOT 04/2024	Tot-%	TOT 04/2023
Tuloslaskelma					
Liikevaihto	1 415 693	1 418 189	867 308	61 %	583 732
+ Liiketoiminnan muut tuotot	3 860	250	5 500		250
- Materiaalit ja palvelut	- 675 925	-631 445	272 480	43 %	252 195
- Henkilöstökulut	- 218 439	-210 314	67 182	32 %	66 064
- Poistot ja arvonalentumiset	- 258 139	-266 390	99 263	37 %	86 201
- Liiketoiminnan muut kulut	- 149 056	-128 630	63 429	49 %	76 577
Liikevoitto (-tappio)	117 993	181 661	370 453	204 %	102 944
+/- Rahoitustuotot ja -kulut	- 140 369	-133 826	35 601	27 %	18 901
Tilikauden voitto / tappio	- 22 376	47 835	334 852	700 %	84 043

Energisoiva Oy on Toholammin Energia Oy:n 100 %:sti omistama tytäryhtiö, joka tuottaa ja myy sähköä. Energisoiva Oy:n ensimmäinen tilikausi kestää 15 kuukautta 1.10.2023 - 31.12.2024.